

**Rrugëtimi i Fondacionit
Anna Lindh në Shqipëri
2008-2022**

Raport kërkimor

©Instituti Shqiptar i Medias

St. Gjin Bue Shpata, No.8, Tiranë, Shqipëri

Tel./fax: ++ 355 4 2229800

E-mail: info@institutemedia.org

ëëë.institutemedia.org

Ky studim është mbështetur financiarisht nga Fondacioni Anna Lindh nëpërmjet Global Price Contract për Drejtuesin e Rrjetit. Mendimet, konkluzionet e gjetjeve dhe rekomandimet e shprehura në këtë raport janë të autorëve dhe nuk pasqyrojnë domosdoshmërisht opinionet e Fondacionit Anna Lindh.

Parathënie

Remzi Lani, Drejtor Ekzekutiv i Institutit Shqiptar të Medias

Instituti Shqiptar i Medias u emërua nga Ministria e Evropës dhe Punëve të Jashtme si Drejtues i Rrjetit të Fondacionit Anna Lindh Shqipëri në fillim të vitit 2020. Ne e pranuar këtë rol duke ditur shumë për vlerat dhe qëllimin mbi të cilin u krijua fillimisht ALF-ja dhe pak në lidhje me rrjetin dhe përgjegjësitë tona si koordinatorë të tij. Gjatë këtyre dy viteve, përpjekjet tona u fokusuan në rigjallërimin e rrjetit shqiptar, i cili prej disa vitesh ka qenë në heshtje.

Rigjallërimi i rrjetit ishte një proces i gjatë dhe i vështirë, pasi besimi i anëtarëve në Rrjetin Kombëtar ishte zbehur duke marrë parasysh periudhën e gjatë të pasivitetit. Pas këtij procesi, ne jemi të inkurajuar të shohim se anëtarë të rinj po bashkohen dhe rrjeti po rritet në mënyrë të qëndrueshme, ndërsa anëtarët aktualë përpiqen të ndjekin dhe përbushin përgjegjësitë e tyre si anëtarë.

Megjithatë, një nga gjërat me të cilat luftuam ishte mungesa e informacionit dhe të dhënave në lidhje me rrjetin tonë. Si institucion i bazuar në kërkime, ne mbështetemi shumë në evidenca dhe ky hulumtim ishte i domosdoshëm për dy arsye. Së pari, na ndihmon të kuptojmë më mirë rrjetin dhe së dyti, do të shërbejë si një dokument bazë për vitet e ardhshme.

Gjetjet e hulumtimit janë inkurajuese dhe konfirmojnë interesin e anëtarëve të Rrjetit Shqiptar për të qenë kontribues aktivë për promovimin e dialogut ndërkulturor në rajonin Euro-Mesdhetar. Në të njëjtën kohë, theksojnë potencialin e Fondacionit, që mbetet për t'u eksploruar nga Rrjeti shqiptar.

Esmeralda Kashari, Eksperte

Nuk është asnjëherë tepër të theksoj se Fondacioni Anna Lindh ka qenë si një shkollë për mua duke qenë se kam mësuar shumë sa i takon zhvillimit dhe trendeve të fundit më të shoqërive dhe kulturave në rajonin Euro-Mesdhetar.

Kjo ka ardhur si pasojë e aktivizimit tim të drejtpërdrejtë në nismat e ALF-së, por duke shfletuar kërkimet studimore të publikuara në fushën e dialogut kulturor dhe edukimit qytetar ndërkulturor.

Si një nga ekspertët e përfshirë në këtë kërkim, jam e lumtur që munda të komunikoj me anëtarët e rrjetit për të mbledhur mendimet, sugjerimet dhe të njihja nevojat e tyre. Është për t'u vlerësuar fakti që edhe pse nuk kanë qenë përfshirë ose të kenë fituar ndonjë mbështetje financiare nga programet e ALF-së, anëtarët besojnë në potencialin e Fondacionit dhe vlerat që ai promovon.

Për këtë arsye, unë jam e mendimit që Fondacioni duhet të mbështetet më shumë nga qeveria shqiptare dhe e shteteve të tjera anëtare, në mënyrë që më shumë organizata të mund të fuqizojnë kapacitetet në fushat që ALF promovon, por jo vetëm!

Unë jam shumë mirënjohëse që Instituti Shqiptar i Medias më ftoi të isha pjesë e kërkimit, i cili padyshim zgjoi tek unë interesin më të lartë duke qenë se gjithnjë e jap kontributin tim në Shqipëri me passion.

Përmbledhje ekzekutive

Rrjeti kombëtar i Fondacionit Anna Lindh në Shqipëri u krijua në vitin 2008, afërsisht 14 vjet më parë me qëllimin për të kontribuar në promovimin e Dialogut Ndërkulturor në rajonin Euro-Med. Shqipëria ndan identitetin dhe vlerat mesdhetare, të cilat përfshijnë promovimin e paqes, tolerancës dhe dialogut mes kulturave.

Edhe pse Rrjeti në Shqipëri u krijua më shumë se një dekadë më parë, **nuk ka të dhëna të disponueshme ose një dokument të plotë që përshkruan dhe shpjegon rrugëtimin e Rrjetit të Fondacionit Anna Lindh në Shqipëri.** Për të plotësuar këtë boshllëk, u krye ky studim i cili rreket të paraqese rrugëtimin e Rrjetit ALF në Shqipëri nga viti 2008 – 2022.

Ky studim është bërë gjatë periudhës shkurt – mars 2022, dhe raporti bazohet në të dhënat e mbledhura nga 30 pyetësorë dhe 12 intervista të thelluara, duke përfshirë intervistat me z. Besnik Mustafaj ish-ministër i Punëve të Jashtme dhe Drejtuesi i Parë i Rrjetit; Znj. Admira Jorgji, Drejtoreshë për Evropën, në Ministrinë e Evropës dhe Punëve të Jashtme; dhe anëtarë të Rrjetit Shqiptar të Fondacionit Anna Lindh.

Tre janë shtyllat kryesore që hulumton ky hulumtim: **1) ndikimi që ka pasur anëtarësimi në Rrjet tek anëtarët dhe në përgjithësi për promovimin e dialogut ndërkulturor në Shqipëri; 2) Mbështetja e ALF-së në forcimin e kapaciteteve të anëtarëve kryesisht në Dialogun Ndërkulturor; 3) Roli i Fondacionit në forcimin dhe zgjerimin e bashkëpunimit në nivel Euro-Mesdhetar.**

Disa nga gjetjet kryesore të këtij hulumtimi nxjerrin në pah se **prania e ALF-së në Shqipëri ka ndikuar në promovimin e Dialogut Ndërkulturor.** Më konkretisht, 20% e anëtarëve të përfshirë në anketë janë shprehur se Rrjeti ALF ka ndikuar shumë, ndërsa 53.3% mendojnë se ka ndikuar disi.

Sa i përket **mbështetjes së anëtarëve për forcimin e kapaciteteve duhet bërë më shumë në këtë drejtim,** pasi aktualisht mungon prania e iniciativave, projekteve dhe programeve. Rreth 60% e organizatave që morën pjesë nuk kanë marrë mbështetje në iniciativat në lidhje me Dialogun Ndërkulturor.

Më shumë **iniciativa që nxisin dhe inkurajojnë partneritetin në nivel Euro-Mesdhetar duhet të marrin jetë.** Anëtarët mendojnë se nuk patën mundësinë të njihen me anëtarët e tjerë të 41 rrjeteve të tjera. **Fondacioni dhe DiR duhet të jenë më të kujdesshëm dhe të organizojnë më shumë aktivitete që u mundësojnë organizatave të njihen me njëra-tjetrën dhe të krijojnë partneritete,** veçanërisht me partnerët jugorë të Mesdheut.

Studimi **thekson** se anëtarët e anketuar ende besojnë në rëndësinë e forcimit të Rrjetit të Fondacionit Anna Lindh në Shqipëri, pasi **gjeneron shumë mundësi të reja, rrit bashkëpunimin dhe promovon dialogun** në të gjithë Mesdheun. Si shtet anëtar, përmes Ministrisë për Evropën dhe Punët e Jashtme, **Shqipëria, mund ta nxisë procesin duke përmbushur detyrimet si vend anëtar, si edhe duke marrë më të mirën e Fondacionit për bashkëpunimin rajonal.**

Shkurtime

ALF – Fondacioni Anna Lindh

DiR – Drejtues i Rrjetit

DN – Dialog Ndërkulturor (ICD)

EQN – Edukimi Qytetar Ndwrkulturor (ICE)

UfM – Unioni për Mesdheun

Euro-Med – Euro Mesdhetare

KiE – Këshilli i Evropës

MEPJ – Ministria e Evropës dhe Punëve të Jashtme

Përmbajtja

Përmbledhje ekzekutive	4
I. Hyrje	7
II. Rishikim literature	8
2.1 <i>Koncepti i Dialogut Ndërkulturor</i>	8
2.2 <i>Nxitja e Dialogut Ndërkulturor për Paqe, Progress dhe Zhvillim Shoqëror</i>	9
2.3 Mekanizmat, insitutucionet dhe platformat bashkëpunuese që nxisin DN në Euro-Mesdhe	11
2.4 Roli dhe përfshirja e Shqipërisë në platformat Euro-Med për Dialogun Ndërkulturor	14
2.5 Dialogu Ndërkulturor në praktikë: Fakte & Shifra nga Shqipëria	17
III. Metodologjia	18
3.1 <i>Qëllimi dhe objektivat</i>	18
3.2 <i>Pjesëmarrësit</i>	18
3.3 <i>Instrumentet e mbledhjes së të dhënave</i>	19
3.4 <i>Procesi i mbledhjes së të dhënave</i>	19
3.5 <i>Analiza e të dhënave</i>	20
3.6 <i>Kufizimet e kërkimit</i>	20
IV. Rezultatet	21
4.1 Informacion i përgjithshëm për pjesëmarrësit	21
4.2 <i>Prania dhe roli i ALF-së për ngritjen e kapaciteteve të anëtarëve të rrjetit</i>	22
4.3 <i>ALF dhe nxitja e dialogut ndërkulturor në Shqipëri</i>	26
4.4 <i>ALF si katalizator për bashkëpunimin në nivelin Euro Med</i>	29
V. Përfundime dhe rekomandime	30
VI. Referenca	32
VII. Shtojca	33
7.1 <i>Pyetësor për anëtarët e Rrjetit</i>	33
7.2 <i>Intervistat e thelluara</i>	37
7.3 <i>Lista e anëtarëve që morën pjesë në intervistat e thelluara:</i>	38
7.3 <i>Lista e anëtarëve që morën pjesë në pyetësor</i>	39

I. Hyrje

Rrjeti Kombëtar i Fondacionit Anna Lindh në Shqipëri u krijua në vitin 2008, rreth 14 vjet më pare, me qëllim që të kontribuonte në promovimin e Dialogut Ndërkulturor në rajonin Euro-Med.

Që nga krijimi i tij, Rrjeti ALF në Shqipëri ka pësuar ndryshime që lidhen kryesisht me anëtarët e rrjetit dhe Drejtuesit e Rrjetit (DiR). Drejtuesi i parë i Rrjetit, i emëruar nga Ministria e Punëve të Jashtme ishte *Forumi Shqiptar për Aleancën e Qytetërimeve* (AFALC). Në shkurt 2020, AFALC u zëvendësua si Drejtues i Rrjeti nga Instituti Shqiptar i Medias, i cili u emërua nga Ministria e Evropës dhe Punëve të Jashtme për një mandat tre-vjeçar.

Nën koordinimin e të dy DiR-ve, numri i anëtarëve të rrjetit në Shqipëri nga 2008-2022 është zmadhuar dhe zvogëluar në sajë të funksionimit dhe aktivitetit të rrjetit. Megjithatë, një numër i madh i organizatave që kanë qenë anëtarë që nga fillimi, janë ende aktivë dhe kontribues kyç në promovimin e Dialogut Ndërkulturor, ndërkohë që anëtarë të rinj po i bashkohen kësaj nisme.

Bazuar në të dhënat më të fundit të disponueshme¹, Rrjeti në Shqipëri përbëhet nga 61 organizata anëtare që kanë seli në rrethe të ndryshme të Shqipërisë. Shumica e anëtarëve janë nga rrethi i Tiranës që mbulojnë zonat urbane dhe rurale, të ndjekura nga organizatat me qendër në Durrës, Fier, Gramsh, Shkodër dhe Vlorë që janë gjithashtu me seli në zonat urbane, por shtrijnë aktivitetin e tyre edhe në zonat rurale.

Anëtarët e Rrjetit vijnë nga eksperiencia të ndryshme dhe kanë ekspertizë në sektorë të tillë si; të drejtat e njeriut, artet, demokracia dhe zhvillimi i komunitetit, studimet fetare, barazia gjinore, trashëgimia, media, marrëdhëniet ndërkombëtare/kulturore, kërkimi, të rinjtë dhe arsimit, mjedisi/zhvillimi i qëndrueshëm. **Pikë e fortë e Rrjetit Shqiptar është shumëllojshmëria e anëtarëve, disiplinave, sektorëve dhe fushave të ekspertizës që krijon një strukturë të pasur të aftë për të shkëmbyer praktikat dhe përvojën më të mirë brenda Rrjetit tonë kombëtar dhe me Rrjetet e vendeve të tjera.**

Pavarësisht të dhënave të pakta në lidhje me DiR-të dhe anëtarët e rrjetit, mungonte një dokument që flet dhe shpjegon rrugëtimin e Rrjetit të Fondacionit Anna Lindh në Shqipëri. Ky kërkim u realizua si nevojë për të mund të krijuar në pasqyrë të rrugëtimin të Rrjetit ALF në Shqipëri nga viti 2008 – 2022.

Ky raport kërkimor ofron një rishikim dhe analizë të politikave dhe strategjive që lidhen me dialogun ndërkulturor në Shqipëri dhe paraqet të dhëna të mbledhura nga anëtarët në lidhje me ndikimin, interesin, kontributin dhe pritshmërinë që ata kanë si anëtarë të ALF-së. Përveç kësaj, sugjerimet dhe rekomandimet kryesore janë dhënë për Fondacionin dhe Drejtuesin e Rrjetit, me synimin për të rritur ndikimin e Rrjeteve në promovimin e dialogut ndërkulturor në nivelin Euro-Mesdhetar.

¹ Verifikimi i fundit është bërë në 25 Mars, 2022

II. Rishikim literature

2.1 Koncepti i Dialogut Ndërkulturor

Në zhargonin politik nuk ekziston një konsensus i mirëfilltë sa i takon përdorimit të dialogut ndërkulturor e për pasojë ky term mbetet disi përgjithësues dhe si i tillë mund të interpretohet në mënyra të ndryshme.

Megjithatë, disa organizata/institucione kanë qenë të interesuara të kontribuojnë për të ofruar qartësi në të kuptuarin e konceptit të dialogut ndërkulturor. Këshilli i Evropës (KiE)², një nga organizatat më të mëdha në nivel Evropian, është ndoshta institucioni politik më relevant që përkrah nevojën për dialog ndërmjet kulturave nxitur kjo dhe na zhvillimet e vazhdueshme të shoqërive Evropiane, por jo vetëm.

Më shumë sesa i ndikuar nga migrimi në nivel ndërkombëtar apo pretendimet e minoriteteve etnike, për KiE, njohja e potencialit dhe ndikimet e efekteve ndër-kulturore në një kohë globaliste do të ndihmonte në të kuptuarit më mirë të varësisë mes rajoneve gjeografike dhe përparimeve në lehtësimin e komunikimit, medias dhe informacionit. Përzjerja multi-kulturore është bërë tashmë pjesë e normës së re dhe një numër në rritje njerëzish duhet të mësohen të përshtaten me identitetin shumë-kulturor.

Në raportin e 2020 'Measuring Intercultural Dialogue'³, UNESCO njeh nevojën për qasje inovative për të adresuar të ashtëquajturat 'ndryshime kulturore' në kapacitetet sociale dhe kulturore që ndikojnë efektshmërinë e përgjigjes ndaj sfidave globale siç janë, pabarazitë, populizmi përçarës, ksenofobia, migrimi, zhvendosja dhe ekstremizmi i dhunshëm.

Megjithatë, siç edhe përcaktohet në Rezolutën e Parlamentit Evropian të 16 Janar 2016 "mbi rolin e dialogut ndërkulturor, diversitetit kulturor dhe edukimit në promovimin e vlerave thelbësore Evropiane"⁴ "*kultura nuk është diçka e pandryshueshme, por më shumë ide fluide që përmbledh pika të ndryshme referimi duke përfshirë gjuhën, besimin, kodin e veshjes, ushqimet dhe pijet, dhe punimet artistike dhe artizanale tradicionale*".

Në thelb të kësaj ligjërate shtrihet mundësia për rritjen e vetë-ndërgjegjësimit për të cilin hapi i parë është të kuptuarit e 'tjetrit'. Teori të pranuar ndërkulturore sugjerojnë që ne mësojmë më shumë për veten tonë kur shohim veten tonë të reflektuar tek të tjerët. Të njohurit e tjetrit është i rëndësishëm për vetëbesimin si dhe për zhvillimin e aftësive shoqërore të cilat në tërësi mund të ndihmojnë në procesin e integritit si edhe përgatitjen e individëve për qytetari aktive. Për më shumë, *një dialog ndërkulturor më kuptimplotë kërkon njohuri të mira të individit për kulturën e vetë dhe kulturave të tjera*⁵.

² https://www.coe.int/t/dg4/intercultural/concept_EN.asp#P12_1420

³ Measuring Intercultural Dialogue - A Conceptual and Technical Framework, published in 2020 by the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO), 7, place de Fontenoy, 75352 Paris 07 SP, France and the Institute for Economics and Peace, 205 Pacific Highway, St Leonards, Sydney, 2065 NSW, Australia <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000373442.locale=en>

⁴ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2016-0005_EN.html

⁵ idem

Çfarë është kultura?

Kultura përbëhet nga tipare dhe njohuri të një grupi të caktuar njerëzish dhe përfshin gjuhën, besimin fetar, gastronominë, zakonet kulturore, muzikën dhe artin.

Kultura përmban modele të përbashkëta sjelljesh dhe ndërveprimesh, modele konjitive dhe perceptime që janë të mësuara nga shoqërizimi. Kështu, mund të shihet si nxitëse e identitetit të një grupi e shtyrë dhe nga modelet shoqërore të këtij grupi.

Për Këshillin e Evropës, qëllimi i përgjithshëm i dialogut ndërkulturor është të mësuarit e të jetuarit së bashku në mënyrë paqësore dhe konstruktive në një botë multikulturore dhe të zhvillojë ndjenjën e komunitetit dhe përkatësisë. Për më tepër, dialogu ndërkulturor mund të jetë gjithashtu një mjet për parandalimin dhe zgjidhjen e konflikteve duke rritur respektin për të drejtat e njeriut, demokracinë dhe sundimin e ligjit.”⁶

Në përpjekje për të vënë në qendër të dialogut ndërkulturor nevojën për të komunikuar dhe ndërvepruar ndërmjet përfaqësuesve të kulturave të ndryshme, KiE ka ardhur me këtë përkufizim:

“Dialogu ndërkulturor është një shkëmbim i hapur dhe i respektueshëm i pikëpamjeve ndërmjet individëve dhe grupeve që u përkasin kulturave të ndryshme që çon në një kuptim më të thellë të perceptimit global të tjetrit”.

(CoE, White Paper on Intercultural Dialogue)⁷

Për sa i përket BE-së, Rezoluta e Parlamentit⁸ e datës 19 janar 2016, “inkurajon të gjitha palët e interesuara të krijojnë një përkufizim të përditësuar, të qartë dhe të lidhur me politikat e dialogut ndërkulturor, për të zbatuar ose harmonizuar metodat, kriteret e cilësisë dhe treguesit me qëllim vlerësimin e ndikimit të programeve dhe projekteve të dialogut ndërkulturor, dhe për metodologjitë e kërkimit për krahasimet ndërkulturore”.

2.2 Nxitja e Dialogut Ndërkulturor për Paqe, Progress dhe Zhvillim Shoqëror

Dialogu mes kulturave nuk është një koncept i ri. Historikisht është vërtetuar të ketë shërbyer si një urë lidhëse midis palëve në konflikt duke sjellë si rezultat përfundimtar paqen dhe zhvillimin e ndërsjellë. Kur Dialogu Ndërkulturor zhvillohet në lidhje me indikatorë të tjerë, ai përfaqëson potencial të rëndësishëm për të zhvilluar shoqëritë.

⁶ https://www.coe.int/t/dg4/intercultural/concept_EN.asp#P12_1420

⁷ https://www.coe.int/t/dg4/intercultural/whitepaper_EN.asp#TopOfPage

⁸ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2016-0005_EN.html

Për UNESCO-n⁹ është gjithnjë e më e qarte se sukcesi i sistemeve tona të qeverisjes, shkollave dhe ekonomisë varet nga shfrytëzimi dhe maksimizimi i përfitimeve nga diversiteti në rritje i prejardhjeve dhe perspektivave në shoqëri, si dhe nga përmirësimi i komunikimit ndërmjet tyre.

“(Dialogu Ndërkulturor) – një emërtim i gjerë për shumë forma komunikimi, shkëmbimi dhe ndërveprimi që lehtësojnë të mësuarit dhe ndryshimin transformues përtej kufijve realë dhe të perceptuar ndërmjet grupeve dhe individëve të ‘kulturave’ ose identiteteve të ndryshme – është përdorur më pak si një qasje deri më tani. Kjo për shkak se nuk ekzistojnë prova të mjaftueshme në lidhje me efektivitetin e saj për krijimin e shoqërive më paqësore, gjithëpërfshirëse dhe të qëndrueshme dhe nuk kuptohen mjaftueshëm për kushtet që mundësojnë suksesin e saj”.

(Measuring Intercultural Dialogue, UNESCO, 2020)¹⁰

Gjatë dhjetëvjeçarëve të fundit, disa vende evropiane, veçanërisht Gjermania dhe shoqëritë skandinave, kanë mbështetur një besim se shkëmbimet ndërkulturore të mirëmenaxhuara dhe të ndërmjetësuara përgjithësisht janë pranuar për të prodhuar përfitime ekonomike dhe sociale, si dhe kanë potencial të prekshëm për zgjidhje politike për konflikti. Vitet e fundit, këto besime janë përfshirë më tej në kuadrin e punës së Parlamentit Evropian¹¹, i cili thekson se duhet pranuar se popujt migrues sjellin me vete aftësi, njohuri, ide, qasje të reja, sipërmarrje dhe praktika kulturore që pasurojnë strukturën sociale të komuniteteve që ata të bëhen pjesë e, dhe se migrimi është pjesë e trashëgimisë sonë kulturore.

Prandaj, ndërsa një rritje e shpejtë e përzierjes kulturore shoqërohet në mënyrë të pashmangshme me sfidat shoqërore dhe politike të cilat nuk përjashtojnë episodet e jo-tolerancës, urrejtjes, diskriminimit dhe racizmit, adresimi i tyre fillon duke njohur dhe diskutuar ekzistencën e tyre dhe potencialin për të kërcënuar paqen dhe bashkëjetesën ndërmjet kulturave.

Disa autorë pohojnë se veprimet dhe promovimi aktiv i dialogut ndërkulturor dhe multikulturalizmit nuk mjaftojnë për të pasur sukses. Stokke dhe Lybaek¹² argumentojnë se ndërsa multikulturalizmi i shtetit liberal rrezikon të esencializojë grupet e pakicave, dialogu ndërkulturor duhet të kombinohet me multikulturalizmin kritik, i cili, si lëvizje shoqërore, i referohet betejave të pakicave për t'u njohur si të barabartë në raport me shumicën.

Për Bashkimin Evropian¹³, adresimi i sfidave të multikulturalizmit kërkon që dialogu kulturor dhe diversiteti të integrohen në mënyrë të tërthortë në të gjitha fushat e politikave sociale si

⁹ Measuring Intercultural Dialogue - A Conceptual and Technical Framework, published in 2020 by the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO), 7, place de Fontenoy, 75352 Paris 07 SP, France and the Institute for Economics and Peace, 205 Pacific Highway, St Leonards, Sydney, 2065 NSW, Australia <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000373442.locale=en>

¹⁰ idem

¹¹ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2016-0005_EN.html

¹² Stokke, Christian, and Lena Lybaek. “Combining Intercultural Dialogue and Critical Multiculturalism.” *Ethnicities*, vol. 18, no. 1, [Sage Publications, Inc., Sage Publications, Ltd.], 2018, pp. 70–85, <https://www.jstor.org/stable/26413998>.

¹³ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2016-0005_EN.html

ato për fëmijët dhe të rinjtë, arsimi, lëvizshmëria, punësimi dhe çështjet sociale, siguria dhe çështjet e brendshme, të drejtat e grave dhe barazinë gjinore dhe zhvillimin rajonal.

Sipas një organizate tjetër, Organic Strategies¹⁴ duke qenë se kultura e dialogut mundëson rrjedhjen e lirë të informacionit, të jetuarit e një kulturë dialogu do të thotë të ndërtosh themele të reja të një komunikimi të integruar dhe aktivizimi i potencialit të vërtetë krijues.

2.3 Mekanizmat, insitucionet dhe platformat bashkëpunuese që nxisin DN në Euro-Mesdhe

2.3.1 Rishikimi i Politikës Evropiane të Fqinjësisë dhe Rezoluta e Parlamentit Evropian “mbi rolin e dialogut ndërkulturor, diversitetit kulturor dhe arsimit në promovimin e vlerave themelore të BE-së”

Publikimi i rishikimit të Politikës Evropiane të Fqinjësisë në 2015 theksoi përparimin e bërë në bashkëpunimin rajonal. Nëpërmjet kësaj politike, BE-ja u ofron fqinjëve të saj një marrëdhënie të privilegjuar, duke u mbështetur në një zotim të ndërsjellë ndaj vlerave të përbashkëta (demokracia dhe të drejtat e njeriut, sundimi i ligjit, qeverisja e mirë, parimet e ekonomisë së tregut dhe zhvillimi i qëndrueshëm).

Në rezolutën e 19 janarit 2016, pas Rishikimit të Politikave Evropiane të Fqinjësisë, Parlamenti Evropian¹⁵ thekson se “...ndërsa nene të veçanta të Deklarata e të Drejtave Themelore të Bashkimit Evropian janë të një rëndësie të veçantë për dialogun ndërkulturor duke promovuar barazinë, mosdiskriminimin, diversiteti kulturor, fetar dhe gjuhësor, liria e shprehjes dhe lëvizjes, e drejta e qytetarisë për pjesëmarrje ekonomike dhe politike...”, ende ekziston nevoja për “një bashkëpunim më të madh dhe më koherent ndërmjet strukturave të ndryshme të politikave dhe fushave të ndryshme, jo vetëm në nivel të evropian, por edhe në nivel kombëtar dhe vendor”.

Ndërsa pranohet se *dialogu ndërkulturor është një mjet për pjesëmarrjen demokratike gjithëpërfshirëse dhe fuqizimin e qytetarëve*, rezoluta argumenton më tej se si i tillë, *dialogu ndërkulturor mund të kontribuojë ndjeshëm në përmirësimin e demokracisë dhe zgjerimin dhe thellimin e përfshirjes dhe ndjenjës së përkatësisë.*

Rezoluta bën gjithashtu një apel që *dialogu ndërfaqësor të konsiderohet si një komponent i dialogut ndërkulturor dhe, si i tillë, një parakusht për paqen dhe një mjet thelbësor i menaxhimit të konfliktit, duke u fokusuar në dinjitetin e individit dhe në nevojën për të mbështetur të drejtat e njeriut në mbarë botën, me vëmendje të veçantë për lirinë e mendimit, ndërgjegjes dhe fesë dhe të drejtën e mbrojtjes së pakicave fetare.*

Në një pikë tjetër të rëndësishme Rezoluta e Parlamentit Evropian njej, ndër të tjera, rolin kyç që OJQ-ve, rrjetet dhe platformat kulturore që duhet të vazhdojnë të luajnë aty ku strukturat, politikat ose programet formale të dialogut ndërkulturor janë më pak të zhvilluara.

¹⁴ <https://organicstrategies.de/en/culture-of-dialogue/>

¹⁵ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2016-0005_EN.html

Këshilli i Europës

Nëse bëjmë një retrospektivë të shpejtë aktiviteteve të organizuar nga Këshilli i Evropës në të shkuarën si dhe ato të së tashmes, vihet re se ato mbulojnë fusha të tilla si arsimi, kultura, sporti dhe rinia duke patur si fokus kryesor nxitjen e dialogut ndërkulturor si një mjet për të luftuar racizmin dhe ksenofobinë, mirëkuptimin reciprok dhe vlerat si toleranca, respekti për të tjerët dhe pjesëmarrjen aktive në shoqëri. KiE ka një traditë të pasur në transferimin e njohurive mbi dialogun kulturor në praktika dhe burime konkrete siç është Përmbledhja e Politikave dhe Trendeve Kulturore (Compendium of Cultural Policies and Trends)¹⁶. Kjo traditë e pasur vjen si pasojë e një sërë nismash dhe aktiviteteve të organizuara ndër vite në shtetet anëtare të KiE.

Procesi i Barcelonës dhe Procesi i Partneritetit Euro-Mesdhetar

Është e gjerësisht e pranuar se rajoni i Mesdheut ka kontribuar masivisht në promovimin e bashkëjetesës së kulturave dhe besimeve fetare përgjatë historisë. Ndërmjet brigjeve veriore dhe jugore të Mesdheut, komunitetet dhe kulturat gjithmonë kanë shkëmbyer ide dhe njohuri si edhe bërë tregti.

Më 28 nëntor 1995 Ministrat e Punëve të Jashtme të BE-së dhe 12 vendeve të Mesdheut jugor dhe lindor mbajtën konferencën e parë Euro-Mesdhetare në Barcelonë dhe nënshkruan një marrëveshje për të nisur Procesin e Partneritetit Euro-Mesdhetar. Procesi i Barcelonës (Barcelona Process)¹⁷ lindi si një kornizë e re dialogu nga një thirrje për të transformuar rajonin e Mesdheut në një hapësirë të përbashkët ku mbizotëron paqja, stabiliteti, siguria dhe përparimi i përbashkët socio-ekonomik dhe dialogu midis popujve.

Qëllimi i Procesit të Barcelonës ishte forcimi i marrëdhënieve midis Evropës dhe vendeve të Mesdheut Jugor. Kjo shprehje e mirëbesimit dhe pranimi se lidhjet më të ngushta ishin në interesin e të gjithëve do të çonte më vonë në krijimin e Fondacionit Anna Lindh (ALF) dhe të Unionit për Mesdheun (UfM).

Fondacioni Anna Lindh (ALF)

Fondacioni Anna Lindh u krijua në 2004 pas një sërë ngjarjesh globale të fillimit të shekullit të 21-të që rrezikuan të nxisnin polarizimin midis shoqërive në rajonin e Mesdheut. ALF ishte institucioni i parë i përbashkët me fokus dialogun, i bashkëkrijuar nga Bashkimi Evropian dhe vendet partnere mesdhetare. ALF u krijua me nismën politike të Presidentit të atëhershëm të Komisionit Evropian Romano Prodi, "ndërmarrjen e veprimeve për të rifilluar dialogun dhe për të zbutur rrezikun e një përplasjeje qytetërimesh". Selia e ALF është në Aleksandri, Egjipt.

Fillimisht i quajtur "Fondacioni Euro-Mesdhetar për Dialogun midis Kulturave", Fondacionit iu dha emri i Ministres së Jashtme suedeze Anna Lindh, e cila u vra në vitin 2003 në një akt të krimin të urrejtjes; Angazhimi i përhershëm i Anës ishte për partneritet të barabartë midis

¹⁶ <https://www.culturalpolicies.net/>

¹⁷ <https://ufmsecretariat.org/25bcnprocess/>

Veriut dhe Jugut, si edhe ndaj veprimit të partneritetit shumëpalësh, të cilat u bënë më pas parim udhëzues për punën e ALF-së¹⁸ Gjatë dhjetëvjeçarit të parë, ALF ka ndërtuar rrjetin më të madh Jug/Veri mbi dialogun mesdhetar, duke përfshirë drejtpërdrejt mijëra drejtues të rinj, gra sipërmarrëse, edukatorë, artistë, gazetarë, studiues, kryetarë bashkie dhe politikëbërës vendor.

Objektivat kryesore të ALF-së përfshijnë promovimin e ndërgjegjësimit kulturor, dijes dhe kompetencave midis shoqërive euro-mesdhetare; adresimi i intolerancës dhe stereotipeve nëpërmjet promovimit të debateve, komunikimit publik dhe nismave në nivel vendor; ndërtimi i kapaciteteve të organizatave të shoqërisë civile duke nxitur partneritet, shkëmbimet dhe bashkëpunimet trans-mesdhetare; duke punuar me vendimmarrësit dhe mediat për të forcuar marrëdhëniet kulturore dhe për t'i mbajtur ato në qendër të axhendës së dialogut mesdhetar.

Një nga burimet më të rëndësishme të ALF-së për dialogun ndërkulturor janë “The Anna Lindh Education Handbook: Intercultural Citizenship in the Euro Mediterranean Region”¹⁹ dhe projekti “Young Mediterranean Voices”²⁰

Unioni për Mesdheun -Union for the Mediterranean (UfM)

Unioni për Mesdheun (UfM) është një organizatë ndërqeveritare Euro-Mesdhetare e cila bashkon të gjitha vendet e Bashkimit Evropian dhe 15 vende të Mesdheut Jugor dhe Lindor. Misioni i Unionit është të rrisë bashkëpunimin në nivel rajonal, dialogun dhe zbatimin e projekteve dhe nismave me ndikim të prekshëm tek qytetarët, duke vënë theksin tek të rinjtë dhe gratë, duke adresuar kështu tre objektivat strategjikë të rajonit: stabilitetin, zhvillimin njerëzor dhe integrimin.

Një nga qëllimet e krijimit të këtij institucioni ishte mbështetja e krijimit dhe zhvillimit të rajonit Euro-Mesdhetar. Megjithatë, shumë kritikë e konsiderojnë këmbënguljen e UfM-së në të fokusuarit në bashkëpunimin me aktorë privatë dhe kryesisht përmes bashkëpunimit teknik, si një qasje neo- funksionaliste dhe tejet teknokratik dhe rrjedhimisht jo shumë politik. Megjithatë, në konferencën e Marsejës, përfaqësia politike Evropiane donte që çështjet që do të trajtoheshin nga UfM të mos kufizoheshin vetëm në ato ekonomike.

Forcimi i dy qendrave kryesore rajonale për arsimin e lartë Euro-Mesdhetar

Në dhjetor 2014 u hap Universiteti Euro-Mesdhetar i Fez-it (EMUF). EMUF ishte miratuar më parë si qendër e arsimit të lartë nga Shtetet Anëtare të UfM-së në vitin 2012 dhe më herët Universiteti UNIMED u përrua në 2008 në Piran, Slloveni. Universiteti EMUF tani funksionon si një qendër rajonale e përsosmërisë me një eko-kampus unik në rajon. Universiteti UNIMED²¹ ofron një rrjet të gjerë prej mbi 130 universitetesh nga mbi 30 vende euro-mesdhetare.

¹⁸ <https://www.annalindhfoundation.org/our-story>

¹⁹ https://www.annalindhfoundation.org/sites/annalindh.org/files/documents/page/education_handbook_pages_2_-_3_-_2017.pdf and <https://childhub.org/en/child-protection-online-library/anna-lindh-education-handbook-intercultural-citizenship-euro>

²⁰ <https://www.britishcouncil.jo/en/programmes/society/young-mediterranean-voices>

²¹ <https://www.uni-med.net/>

2.4 Roli dhe përfshirja e Shqipërisë në platformat Euro-Med për Dialogun Ndërkulturor

Sipas Besnik Mustafaj²², interesi i Shqipërisë për t'u angazhuar në platforma që promovojnë dialogun ndërkulturor dhe bashkëpunimin, i krijuar nën kornizën e Procesit të Barcelonës dhe Procesi i Partneritetit Euro-Mesdhetar daton që prej 2005.

“Kur sapo isha emëruar ministër i Jashtëm i Shqipërisë, në vitin 2005, duke qenë se kisha njohuri të mira sa i takon historisë së përbashkët të rajonit të Mesdheut dhe ndikimin reciprok në të dy brigjet e detit Mesdhe, isha i interesuar të shihja Shqipërinë duke u bërë anëtare, si në Fondacionin Anna Lindh ashtu edhe në Unionin për Mesdheun që u krijua më vonë (në 2008). Unë kam qenë veçanërisht i këmbëngulës për të bindur qeverinë shqiptare të asaj kohe që vendi të anëtarësohej në UfM. Më vonë, kur nuk isha më në politikë, isha kryetar i një OJQ-je, e cila u propozua si Drejtues i Rrjetit të ALF-së në Shqipëri”.

(Intervistë me Besnik Mustafaj, Shkurt 2022)

Megjithatë, pavarësisht nga qasja e Z. Mustafaj për lidhjet e forta të Shqipërisë, historinë e përbashkët dhe të kaluarën dhe të tashmen e përbashkët me kulturat evropiane dhe mesdhetare, roli i Shqipërisë në çështjet e Mesdheut shpesh shihej me skepticizëm nga nivelet e larta të zyrtarëve të qeverisë shqiptare. Sipas Mustafaj, *“ekzistonte një frikë naive e të krijuarit një përshtypje se Shqipëria po devijonte nga rruga e saj e integritimit në BE dhe po shkonte drejt Lindjes dhe se, nga njëra anë, kjo mund të përdorej për përfitime politike nga kundërshtarët politikë – siç ishte rasti kur Shqipëria iu bashkua më parë Konferencës Islamike – dhe, nga ana tjetër, se synimet e Shqipërisë mund të keqinterpretoheshin nga partnerët evropianë”²³.*

Në kuadër të nismës së FALF-së ‘Restore Trust, Rebuild Bridges, Rrjeti Shqiptar u përfshi në nisjen e ‘Play for Peace’, e cila mbledhi së bashku fëmijë dhe adoleshentë nga disa shkolla të Tiranës; projekti përfshiu pjesëmarrës të rinj në aktivitete sportive, kulturore dhe argëtuese, si një mënyrë për të nxitur dialogun midis të rinjve nga grupe të ndryshme të marginalizuara, si romët, fëmijët jetimë dhe përfaqësuesit e komuniteteve të ndryshme fetare.

Anëtarët e Rrjetit Shqiptar nisën gjithashtu një sërë nismash kombëtare me mbështetjen e rrjetit ALF, duke përfshirë: botimin me titull ‘Gratë dhe Feja’ mbi rolin e gruas në tre komunitetet kryesore fetare dhe në jetën socio-politike, dhe ‘Cultures Talk’, një forum i hapur dhe fushatë.

Nisma ‘Forumi i Hapur’ (Open Forum) (2014) hulumtoi çështje të identitetit kulturor të emigrantëve shqiptarë në vendet e Euro-Mesdhetare. Në vitin 2012, anëtarët u përfshinë në “Mediterranean Network: Step One Lampedusa”, i cili përfshinte kërkime mbi çështjet e emigrantëve shqiptarë në Itali.

Në të njëjtin vit, takimi rajonal i ALF-së me temë “Perspektivat e bashkëjetesës ndërfaqetare” (Prospects for Inter-Religious Coexistence’), i inauguruar zyrtarisht nga Presidenti i Republikës së Shqipërisë, u bashkë-organizua nga Drejtuesi i Rrjetit në Tiranë. Anëtarët e Rrjetit Shqiptar kanë lançuar gjithashtu botimin e titulluar “Gratë dhe Feja” (Women and Religion) mbi rolin e gruas në tre komunitetet kryesore fetare dhe në jetën socio-politike, së bashku me fushatën “Cultures Talk”. Rrjeti Shqiptar ishte pjesë e “Kimiyya, Gratë Aktore të Dialogut” (2017) konferenca ndër-rrjetore që mbledhi 150 përfaqësues nga 12 Rrjetet Kombëtare të ALF-së.

The Anna Lindh Review 2005-2011 and the Anna Lindh Foundation 15-Year Review 2005-2020²⁴

²² Former Minister of Foreign Affairs of Albania (2005-2007) and President of the Albanian Forum for the Alliance of Civilizations (AFALC), the Head of the Albanian ALF Network and Albanian member of the ALF Advisory council (2008-2011)

²³ Interview with Besnik Mustafaj at the Albanian Media Institute in Tirana, Albania, February 2022.

²⁴ Excerpts from the Anna Lindh Review 2005-2011 and the Anna Lindh Foundation 15-Year Review 2005-2020

Që prej vitit 2020, Rrjeti Shqiptar i ALF-së koordinohet nga Instituti Shqiptar i Medias (AMI). Përgjatë kësaj kohe, fokusi ka qenë mbi dialogun ndërkulturor në fushat e të drejtave të njeriut, medias, studimeve kërkimore, diversitetit dhe arsimit.

Që nga fillimi i mandatit të saj si DiR, përpjekjet e AMI-t kanë qenë në rivitalizimin dhe riaktivizimin e Rrjetit, i cili ka qëndruar i heshtur për disa vjet, duke rezultuar në 45 anëtarë aktivë të ardhur nga prejardhje të ndryshme gjatë vitit 2020; 30 anëtarë kanë seli në qarkun e Tiranës (duke përfshirë aktivitete si në zonat urbane ashtu edhe ato rurale) dhe 15 janë me qendër në rrethin e Durrësit, Shkodrës, Fierit, Pogradecit dhe Vlorës. Të gjithë anëtarët kanë ekspertizë dhe mbulojnë në sektorë të ndryshëm.

Sipas Admiras Jorgji²⁵, drejtoreshë e departamentit të BE-së në Ministrinë për Evropën dhe Punët e Jashtme (MEPJ), e cila përkrah përgjegjësitë të tjera që ka, mbikëqyr edhe pjesëmarrjen e Shqipërisë në nismat Euro-Mesdhetare duke theksuar se Shqipëria i kushton vëmendje kësaj çështjeje. Kjo edhe për shkak të historisë së veçantë tashmë të njohur të vendit lidhur me shpëtimin dhe strehim të të gjithë hebrenjve që kalonin tranzit nëpër Shqipërinë e pushtuar nga nazistët gjatë Luftës së Dytë Botërore, duke i shpëtuar Holokaustit. Pavarësisht se shqiptarët identifikoheshin në masë të madhe me besimin mysliman, asnjë hebre nuk iu dorëzua pushtuesve dhe bashkëpunëtorëve të tyre vendas. *“Ende nuk i është kushtuar vëmendje e mjaftueshme temës që nga Lufta e Dytë Botërore”,* pranon Jorgji. *“Pjesëmarrja aktive në UfM dhe ALF mund të jetë një mënyrë për të ndërtuar imazhin mbi praktikën tona të mira në histori dhe për t'i ndarë ato me vendet e tjera anëtare”.*

Interesat e Shqipërisë kanë të bëjnë kryesisht me bashkëpunimin (mesdhetar) për bashkëpunimin ekonomik dhe energjitik, dhe më pak (fushën e) dialogut ndërkulturor. Por, sigurisht, ne jemi të interesuar të prezantojmë praktikën e mira të Shqipërisë tek homologët tanë mesdhetarë. Pas efekteve të shkaktuara nga lufta në Siri, veçanërisht në lidhje me krizën e refugjatëve sirianë, interesi ynë po ripërtërihet”.

(Admira Jorgji, Drejtoreshë e Departamentit të BE-së në MEPJ të Shqipërisë, 2022)

Ndonëse nuk është një koncept rreptësisht ligjor, dialogu ndërkulturor nuk rregullohet nga ligjet specifike në nivel kombëtar, të BE-së apo ndërkombëtare. Megjithatë, ai është ndërtuar mbi kornizat ndërkombëtare që synojnë mbrojtjen e të drejtave të njeriut dhe diversitetit kulturor. Sipas Rezolutës së Parlamentit Evropian të datës 19 janar 2016 “mbi rolin e dialogut ndërkulturor, diversitetit kulturor dhe edukimit në promovimin e vlerave themelore të BE-së”²⁶ *“Në kontekstin e dialogut ndërkulturor, zbatimi i të drejtave universale të njeriut (si të drejta individuale) dhe i të drejtave kulturore (duke njohur identitete specifike dhe të shumëfishta kulturore) janë thelbësore”.*

²⁵ Director of EU Department at the Ministry for Europe and Foreign Affairs of Albania (2022)

²⁶ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2016-0005_EN.html

E njëjta Rezolutë, “i bën thirrje Komisionit dhe Këshillit të miratojnë dialogun ndërkulturor si një objekt politik të fortë dhe të përkushtuar të BE-së dhe për këtë arsye të garantojnë mbështetjen e BE-së përmes masave të ndryshme politike, nismave dhe fondeve, duke përfshirë dialogun ndërkulturor me vendet e botës së tretë, veçanërisht shtetet e brishta.”

Deri së fundi, siç dhe z. Mustafaj si president i ish-Drejtesit të Rrjetit Shqiptar të ALF-së pranoi, angazhimi i rrjetit shqiptar të Fondacionit Anna Lindh duket se ka qenë më pak i fokusuar në transmetimin e mesazheve thelbësore dhe zhvillimin e aftësive kyçe të nevojshme për një dialog ndërkulturor të efektshëm, por më tepër mbi Fondacionin si një burim financimi për nisma individuale e anëtarëve të rrjetit. Sipas tij, kjo është pjesërisht për shkak se bashkëpunimi Veri-Jug nuk është mjaft i qëndrueshëm dhe motivues.

“Ndonjëherë, anëtarë individualë ose OJQ individuale brenda ose jashtë rrjetit shqiptar do të përfitonin drejtpërdrejt nga grantet e ALF-së pa u filtruar paraprakisht nga HoN-i shqiptar”, tregon Mustafaj. Sipas tij, kjo nuk është e drejtë pasi dobëson autoritetin e organizatës që është Drejtues Rrjeti.

Në të njëjtën kohë, ai pranon gjithashtu se angazhimi i ish-Drejtesit të Rrjetit - që ai drejtonte, por që nuk është më aktive - me anëtarët e rrjetit shqiptar ka qenë i kufizuar. “Shumica e përfshirjes ka qenë për kryerjen e disa trajnimeve dhe kryerjen e disa sesioneve për shkëmbim informacioni”. Vetëm herë pas here ata (AFALC) do të ndihmonin rrjetin duke organizuar trajnime lidhur me shkrimin e projekt-propozimeve, i cili duket se ka qenë thelbësor për t'u përfshirë në skemat e granteve të ALF-së dhe për të nxitur partneritetin.

Angazhimi i qeverisë së shqiptare me ALF-në ka qenë edhe më pak efektiv. Qeveria ndaloi së ofruari kontributin e saj financiar për Fondacionin rreth një dekadë më parë. Në mbledhjet statutorë të ALF-së nuk morën pjesë as përfaqësuesit e MEPJ-s.

“Aktualisht, angazhimi në këtë kontekst (mesdhetar) është përgjegjësi e Departamentit për Evropën në MEPJ. ¿Por a duhet të jetë kështu?”, mendon Jorgji. “Megjithatë, kohët e fundit është diskutuar një zhvendosje e brendshme e përgjegjësive. Ende nuk është e qartë se si do të ricaktohen”, tregon ajo. Më pas thekson se: “Megjithatë, në kuadrin e përgjithshëm të trajtimit të çështjeve të Mesdheut, ajo që mbetet prioritet është angazhimi me UfM-në”.

Rezoluta e Parlamentit të BE-së e datës 19 janar 2016 “mbi rolin e dialogut ndërkulturor, diversitetit kulturor dhe edukimit në promovimin e vlerave themelore të BE-së²⁷”, i bën thirrje Komisionit dhe Shteteve Anëtare të zhvillojnë strategji që **njohin dialogun ndërkulturor si një proces komunikimi ndërveprues brenda dhe ndërmjet kulturave, për të siguruar respekt të ndërsjellë dhe mundësi të barabarta, për të ofruar dhe zbatuar zgjidhje efektive për të trajtuar pabarazitë ekonomike dhe sociale dhe shkaqet e përjashtimit, si dhe të gjitha format e diskriminimit dhe për të zhvilluar një kuptim më të thellë të perspektivave dhe praktikave të ndryshme**; rikujton rolin kryesor të luajtur nga media, përfshirë mediat sociale, si një platformë e mundshme për fjalimet me përmbajtje ekstremizmi dhe si një mjet për të luftuar narrativat ksenofobike, për të thyer stereotipet dhe paragjykimet dhe për të promovuar tolerancën.

²⁷ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2016-0005_EN.html

2.5 Dialogu Ndërkulturor në praktikë: Fakte & Shifra nga Shqipëria

Në Rrjetin Shqiptar janë përfshirë në fillim 25 organizata të shoqërisë civile ndërsa aktualisht numri është rritur në 61

13 projekte të reja të mobilizuara nga FSHF përmes fushatës '1001 Veprime për Dialog'

45 pjesëmarrës nga 21 vende u mbledhën në një nga takimet përgatitore të Forumit Anna Lindh në Tiranë, të inauguruar nga Presidenti i Republikës së Shqipërisë.

250 fëmijë dhe adoleshentë nga disa shkolla të Tiranës u mbledhën gjatë projektit 'Luaj për Paqen' në kuadër të iniciativës së ALF Restore Trust, Rebuild Bridges.

7 organizata të shoqërisë civile shqiptare të përfaqësuara në Forumin Anna Lindh 2010 në Barcelonë

Besnik Mustafaj është anëtar i Këshillit Këshillimor të Fondacionit Anna Lindh për periudhën 2008 – 2011

Instituti Shqiptar i Medias u emërua Drejtues i Rrjetit të rrjetit ALF në shkurt 2020

Takimi i fundit i rrjetit kombëtar u mbajt më 22 Janar 2021 dhe morën pjesë 22 anëtarë të Rrjetit.

2 Aktivitete për ngritjen e kapaciteteve u organizuan gjatë vitit 2021 për anëtarët e rrjetit në temat e DN dhe Menaxhimit të Projekteve

Më 30 Maj 2021 u organizua një shkëmbim i përbashkët kulturor online me të rinjtë shqiptarë dhe letonezë.

Albanian HoN (AMI) zbatoi në një projekt afatshkurtër në bashkëpunim me partnerë nga Spanja (AIFED) dhe Tunizia (WEYouth) me titull "Mind the language" në kuadër të Programit të Intercultural Cities and Learning.

"Udhëtimi i lire" (anëtar i rrjetit) ishte drejtuesi i projektit "Invisible forewomen" në partneritet me Slloveninë, Jordaninë, Turqinë dhe Egjiptin.

4 të rinj morën pjesë në konkursin letrar "Deti i fjalëve" gjatë vitit 2021

1 përfaqësues i rrjetit (Youth Voice Organizations) mori pjesë në ToT mbi Edukimin Qytetar Ndërkulturor të organizuar nga ALF.

2 të rinj të talentuar nga Shqipëria morën pjesë në ekspozitën e artit "The Gap" të organizuar nga Rrjeti Austriak i FSHF-së dhe punimet e tyre u publikuan online.

Dhjetëra anëtarë kanë marrë pjesë në trajnimet online të organizuara nga ALF, apo rrjete të tjera.

III. Metodologjia

3.1 Qëllimi dhe objektivat

Qëllimi kryesor i këtij kërkimi është të hedhë dritë dhe të japë një përshkrim të plotë të rrugëtimit të Rrjetit ALF në Shqipëri, që nga krijimi i Rrjetit në vitin 2008 e deri së fundmi (2022), duke u fokusuar në ndikimin e pranisë së ALF-së në promovimin e dialogut ndërkulturor në përgjithësi dhe roli i Fondacionit në rritjen e kapaciteteve të rrjeteve kombëtare dhe bashkëpunimit në nivelin Euro-Med.

Objektivat e këtij hulumtimi janë konceptuar tërësisht për të mbuluar të gjithë komponentët e qëllimit kryesor.

Në këtë drejtim, objektivat janë:

- Të ofrojë një rishikim të përgjithshëm të politikave dhe strategjive për promovimin e DN
- Të analizoje interesat dhe pritshmëritë e anëtarëve nga Rrjeti i ALF-së;
- Të reflektojë për kontributet dhe përfitimet e anëtarëve nga rrjeti i ALF-së;
- Të identifikojë ndërgjegjësimin dhe njohuritë e anëtarëve mbi DN;
- Të diskutohet ndikimi që Rrjeti ALF ka pasur në perceptimet e anëtarëve për DN
- Të eksplorohet bashkëpunimi i anëtarëve në nivel kombëtar dhe Euro-Med;
- Të elaborohet perspektiva e anëtarëve në lidhje me statusin e anëtarësimit të tyre në të ardhmen.

3.2 Pjesëmarrësit

Ky kërkim synoi fillimisht anëtarët e rrjetit në Shqipëri, të cilët kontribuan duke plotësuar pyetësonin online (30) dhe duke marrë pjesë në intervista të thelluara (10). Në këtë hulumtim kanë marrë pjesë gjithsej 31 anëtarë të rrjetit, që në bazë të numrit të përgjithshëm të anëtarëve përbën 50%, dhe kjo është një shkallë e kënaqshme duke marrë parasysh nivelin e angazhimit të anëtarëve në Rrjet.

Krahas anëtarëve të rrjetit, intervista të thelluara u zhvilluan me z. Besnik Mustafaj dhe znj. Admira Jorgji, Drejtoreshë për Evropën në Ministrinë e Punëve të Jashtme.

Në total, **30 pjesëmarrës morën pjesë në këtë studim duke plotësuar pyetësonin dhe 12 të tjerë kontribuan në intervista të thelluara.**

3.3 Instrumentet e mbledhjes së të dhënave

Për qëllimin e hulumtimit, u zhvilluan dy instrumente për mbledhjen e të dhënave nga ekspertët në bashkëpunim me DiR. Instrumenti i parë ishte pyetësi për anëtarët e Rrjetit, projektuar dhe shpërndarë online nëpërmjet e-mail dhe mediave sociale, ndërsa e dyta ishte intervista gjysmë e strukturuar për intervistat e thelluara.

Pyetësi përmbante 33 pyetje të organizuara në katër seksione. Seksioni i parë kishte pyetje që grumbullonin informacione të përgjithshme për anëtarët (viti i anëtarësimit në fondacion, fusha kryesore e veprimit, etj). Seksioni i dytë përmbante pyetje që mblodhën informacion mbi ndikimin e Rrjetit ALF për promovimin e ICD në Shqipëri. Seksioni i tretë nga ana tjetër kishte pyetje në lidhje me mbështetjen dhe zgjerimin e anëtarëve të rrjetit, ndërsa pjesa e katërt ishte mbledhja e informacionit mbi rolin e ALF-së në forcimin dhe zgjerimin e bashkëpunimit ndërrajonal.

Të gjitha seksionet përmbanin pyetje të mbyllura dhe të hapura, me synimin për të mbledhur të dhëna sasiore dhe cilësore.

Intervista gjysmë e strukturuar përmbante një listë me 21 pyetje të hapura që ishin krijuar për të mbledhur informacion të thelluar në lidhje me praninë e ALF-së në Shqipëri, rolin e DiR në koordinimin e rrjetit, rolin e anëtarëve të rrjetit në aktivizimi i rrjetit dhe promovimin e DN, përdorimi i qendrës burimore DN dhe partneritetet Euro-Med.

Krahas të dhënave parësore të mbledhura nëpërmjet këtyre instrumenteve, të dhënat dytësore u mblodhën nëpërmjet faqes së internetit të ALF-së, rishikimeve dhe raporteve. Këto të dhëna dytësore përbëjnë një të dhënë kryesore për raportin.

3.4 Procesi i mbledhjes së të dhënave

Procesi i mbledhjes së të dhënave dytësore dhe parësore ka qenë një sfidë duke marrë parasysh kohën e kufizuar në dispozicion. Të dhënat janë mbledhur nga data 18 shkurt deri më 12 mars. Shkurtimisht, procesi ishte si më poshtë:

18 shkurt - 28 shkurt 2022: Mbledhja dhe shqyrtimi i dokumenteve përkatëse. Studiuesit kryen një rishikim literature të burimeve dytësore që ishin vënë në dispozicion nga Sekretariati i Fondacionit Anna Lindh; ishin të disponueshme në faqen e internetit, ose që ishin të disponueshme nga burime të tjera.

18 shkurt - 28 shkurt: shpërndarja dhe plotësimi i pyetësorit nga 30 anëtarë të Rrjetit Shqiptar. Anëtarët duhej të kontaktoheshin disa herë përmes platformave të ndryshme për të plotësuar pyetësin.

24 shkurt - 12 mars: Intervista gjysmë të strukturuar të thelluara me z. Musafaj dhe znj. Jorgji, si dhe me 10 anëtarë të rrjetit. Kur ishte e mundur, intervistat u kryen ballë për ballë, dhe gjithashtu nëpërmjet internetit (Zoom dhe Skype). Intervistat zgjatën rreth 30 minuta deri në 1 orë. Në rastin e anëtarëve, të dhënat e mbledhura nëpërmjet intervistave u transkriptuan. Për intervistat me z. Mustafaj dhe znj. Jorgji u përdor mbajtja e shënimeve. Nëpërmjet

intervistave arriem të mbledhim një sasi të madhe informacioni që ishte e dobishme për të shpjeguar disa nga rezultatet e pyetësorit.

3.5 Analiza e të dhënave

Analiza e të dhënave ka qenë pjesa më e rëndësishme e këtij hulumtimi pasi është vazhdimësia e procesit të mbledhjes së të dhënave. Pasi u mbledhën të gjitha të dhënat, ato iu nënshtruan përpunimit dhe analizimit. Analiza e përmbajtjes është bërë për të dhënat dytësore, ndërsa statistikat përshkuese (për të dhënat sasiore) dhe analiza e përmbajtjes (të dhënat cilësore) janë bërë për analizën e të dhënave parësore të mbledhura përmes pyetësorëve dhe intervistave.

Statistikat përshkuese u përdorën për të interpretuar dhe analizuar të dhënat e mbledhura për të nxjerrë njohuri mbi seksionet kryesore të këtij kërkimi, në veçanti për të identifikuar tendencat në Rrjetin Shqiptar të ALF-së dhe ato diagnostike për të shpjeguar "pse-të" në kërkim, si edhe udhëzuese në rastet e "çfarë do të ndodh më pas" (p.sh. kur pyet anëtarët nëse ata do të mbeten pjesë e rrjetit). Të dhënat paraqiten përmes grafikëve, citimeve nga intervistat e thelluara dhe analizës së tekstit, ku citimet e të intervistuarve janë përdorur për të gjeneruar njohuri të dobishme për pyetje të ndryshme.

3.6 Kufizimet e kërkimit

Ky hulumtim ka disa kufizime të cilat janë pasqyruar edhe në një farë mase në pjesën e gjetjeve të raportit. **Kufizimet lidhen me burimet e kufizuara të informacionit.** Kjo vërehet në disa nivele, qeveria, ish-DiR dhe anëtarët janë një burim i pakët informacioni. Kur u intervistuan, disa prej anëtarëve u shprehën se shumë anëtarë përballen me 'mungesën e kujtesës' përsa i përket rrugëtimit të tyre me ALF-në, pasi informacioni është zhdukur me ndryshimin e stafit, gjë që e vështirëson dhënien e informacionit të saktë.

Kufizimi i dytë lidhet me **mungesën e familjaritetit me ALF-në dhe partneritetin euro-med.** Shumica e anëtarëve të intervistuar, por edhe ata që plotësuan pyetësorin, deklaruan se nuk kishin pasur partneritet me anëtarë nga 41 Rrjetet, gjë që përfundimisht kufizon të dhënat e studimit.

Pjesa më e madhe e anëtarëve pjesëmarrës në kërkim nuk kishte qenë kurrë pjesë e një projekti të financuar nga ALF, as si drejtues dhe as si partner. Nëse do të kishin qenë pjesë e ndonjë projekti në kuadër të programeve të ALF-së, do të kishin kuptim më të mirë dhe pasqyrë më të qartë të ALF-së dhe për këtë arsye do të shtjelloheshin më shumë në këtë drejtim, sepse u vu re se për disa pyetje duhej ta anashkalonin si 'e pazbatueshme' për ta.

Koha për kryerjen e hulumtimit ishte e shkurtër dhe edhe pse objektivi i vendosur fillimisht u arrit (për të angazhuar 30 anëtarë në anketë), ne do të kishim preferuar që të gjithë anëtarët të merrnin pjesë në këtë anketë. Fatkeqësisht, afati kohor na detyroi që anëtarëve t'u caktojmë një afat të shkurtër për të plotësuar pyetësorin.

IV. Rezultatet

Ky seksion paraqet rezultatet kryesore nga kërkimi, të organizuara në tre shtylla kryesore, përfshirë praninë e ALF-së dhe rolin e saj në mbështetjen e ngritjes së kapaciteteve të anëtarëve të rrjetit, ALF-ja dhe promovimit i dialogut ndërkulturor në Shqipëri, dhe ALF si një katalizator për partneritetet në nivelin Euro-Med. Fillimisht, do të jepen disa rezultate të përgjithshme në lidhje me pjesëmarrësit.

4.1 Informacion i përgjithshëm për pjesëmarrësit

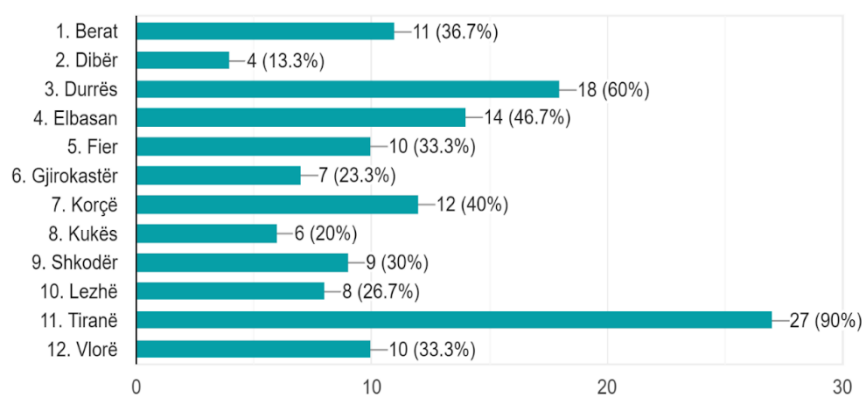
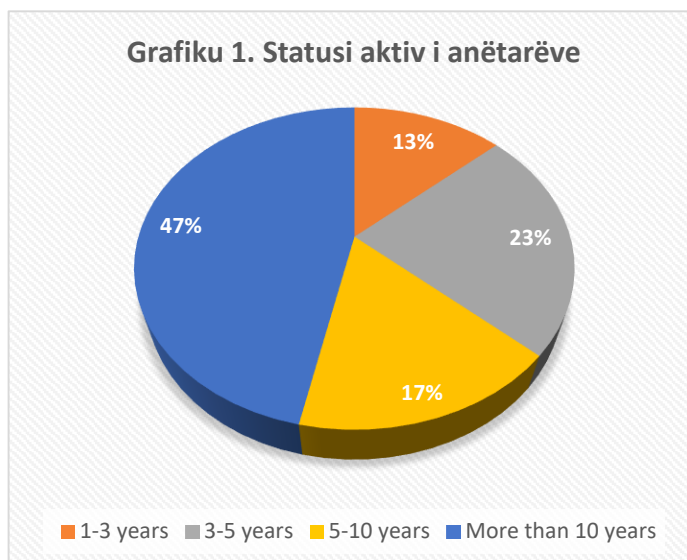
Nga 30 organizata që plotësuan pyetësin, **23,3% e tyre ishin anëtarë të ALF-së që nga viti 2021, 13,3% që nga viti 2020, ndërsa të tjerat ishin 10% (2009), 10% (2015), 10% (2017), 10% (2022)**. Më pak në përqindje ishin anëtarët që u bënë pjesë e rrjetit në vitet 2012, 2013, 2014. Pjesëmarrja e të anketuarve që kanë qenë anëtarë të ALF-së që nga krijimi i saj është inkurajuese dhe tregon se këta anëtarë janë ende të interesuar për rrjetin dhe janë të gatshëm të kontribuojnë, ndërsa nga ana tjetër kuptojmë se anëtarët e rinj janë më të etur për të kontribuar në mënyrë aktive në Rrjet, duke marrë parasysh procesin e mbledhjes së të dhënave. Anëtarët e rinj janë kontaktuar një herë dhe kanë plotësuar pyetësin menjëherë, ndërsa anëtarët më të hershëm janë kontaktuar disa here para se të përgjigjeshin. Kjo mund të shpjegohet nga disa faktorë, jo domosdoshmërisht të lidhura me Rrjetin në vetvete, për shembull kufizimet kohore, **megjithatë është përgjegjësi e të gjithë anëtarëve t'i përgjigjen Rrjetit, pavarësisht angazhimeve të tjera që kanë.**

Shumica e organizatave anëtare kanë deklaruar se statusi i tyre ligjor është OJQ kombëtare, OJQ lokale, ndërsa një numër i kufizuar i pjesëmarrësve kanë statusin e Fondacionit ose degës së OJQ-ve ndërkombëtare. **Këto të dhëna tregojnë që anëtarët e Rrjetit janë 100% OSHC, OJQ dhe 0% individë apo Organizata Qeveritare/Institucione.** Bazuar në Rregulloren e Brendshme të Rrjetit, Rrjeti shqiptar është i hapur për anëtarësi për individë dhe institucione/organizata qeveritare, madje e inkurajon anëtarësinë e këtyre të fundit me qëllim për të pasur një rrjet gjithëpërfshirës.

Kur bëhet fjalë për fushat prioritare të organizatave, të anketuarit mund të zgjidhnin më shumë se një, bazuar në misionin dhe vizionin e organizatës së tyre. **Fusha prioritare më e përzgjedhur ku të anketuarit fokusojnë veprimtarinë e tyre është 73.3% edukimi ndërkulturor qytetar, 66.7% mobilizimi i shoqërisë civile për promovimin e diversitetit, 53.3% përkatësisht për secilin nga OZHQ-të e mëposhtme, arti dhe kultura, lëvizshmëria e të rinjve dhe punësimi, të drejtat e grave dhe stereotipet gjinore.** Fushat prioritare më pak të mbuluara janë dialogu ndërfetar (20%), emigrantët, refugjatët dhe marrëdhëniet me komunitetin (23.3%) dhe kultura në euro-mesdhetare (10%). Këto rezultate tregojnë se të gjithë anëtarët e rrjetit të ALF-së në Shqipëri janë plotësisht në përputhje me fushat prioritare të Fondacionit, ku disa prej tyre mbulohen më shumë nga anëtarët tanë dhe disa më pak. Megjithatë, është e rëndësishme të theksohet se anëtarët mbulojnë tema të ndryshme në punën e tyre, jo vetëm një të prej tyre.

Konkluzioni që mund të nxirret në lidhje me këtë është se organizatat kanë zgjeruar fushën e tyre të punës për të pasur mundësi më të mëdha për mbështetje financiare, por edhe për të mbuluar nevojat 'urgjente' të shoqërisë shqiptare.

Shumica e pjesëmarrësve (47%) e ushtrojnë aktivitetin e tyre prej më shumë se 10 vitesh, ndjekur nga 23% që kanë qenë aktivë për 3-5 vite dhe 17% për 5-10 vite. Pjesa e mbetur (13%) e të anketuarve kanë qenë aktive në sektorin e OSHC-ve për 1-3 vite. Rezultatet e paraqitura në grafik tregojnë se **anëtarët e Rrjetit janë organizata të konsoliduara, të qëndrueshme, aktive dhe me përvojë, gjë që thekson potencialin e rrjetit brenda vendit dhe në Euro-Med.**

Për sa i përket shtrirjes, pjesëmarrësit u pyetën se në cilat qarqe e ushtrojnë veprimtarinë e tyre dhe ata duhej të zgjidhnin të gjitha opsionet që ishin që vlenin për ta. Opsioni më i përzgjedhur ishte Tirana (90%), Durrësi

(60%), Elbasani (46.7%) dhe Korça (40%). Ndërsa pjesa e mbetur siç tregohet në grafik. Ky rezultat nuk është befasesh duke pasur parasysh se shumica e anëtarëve janë të regjistruar në Tiranë, por lidhet edhe me numrin e madh të popullsisë që jeton në këto qarqe. **Më rëndësi për t'u theksuar është fakti që anëtarët janë prezentë në të 12 qarqet e Shqipërisë.**

4.2 Prania dhe roli i ALF-së për ngritjen e kapaciteteve të anëtarëve të rrjetit

Anëtarët e ALF-së në Shqipëri janë kryesisht të vendosur në Tiranë. Disa organizata kanë degë ose ushtrojnë aktivitete edhe në qytete të tjera, por pjesa më e madhe operojnë në Tiranë. Kjo krijon një hendek gjeografik në lidhje me praninë e ALF-së në ato zona ku mund të ketë më shumë nevojë për ndërhyrje dhe ku prania e ALF-së mund të sjellë ndikimin e saj pozitiv. Siç pohoi një nga të anketuarit, “më shumë fokus duhet t'i kushtohet organizatave vendore jashtë Tiranës, për të pasur një prezencë më të gjerë gjeografike, ku nuk flitet për Dialogun Ndërkulturor apo ndonjë temë tjetër të lidhur me ALF-në”.

Pavarësisht nga niveli i tyre i angazhimit në Rrjetin Kombëtar, të gjithë anëtarët e anketuar e konsiderojnë praninë e Fondacionit Anna Lindh në Shqipëri si shumë të rëndësishme për arsye të shumta dhe të ndryshme.

Ndër përgjigjet e dhëna, mund të nxjerrim sa vijon:

S.Z në emër të 'Rrjetit të Profesionistëve të Rinj' tha: *'sepse e përfshin Shqipërinë si pjesë e rajonit Euro-Mesdhetar pasi gjeografikisht jemi pjesë e tij, por edhe kulturalisht'.*

Për të njëjtën pyetje, M.M themeluese e "Udhëtimi i Lirë" portretizoi praninë e ALF-së *'Sidomos në fillimet e saj, kur u krijua ALF në Shqipëri ishte shumë e rëndësishme, por më pas për disa vite kaloi në një status joaktiv dhe mezi mund të dëgjonim për të, por tani me rivitalizimin falë DiR-it të ri-Instituti Shqiptar i Medias- ALF-ja qëndron si një vlerë e shtuar në kontekstin tonë'.*

A.P, përfaqësuese e 'Act for Society' shtjelloi: *'ALF-ja është e pranishme në shumë vende dhe ka rëndësinë e saj strategjike, por në kontekstin shqiptar Rrjeti nuk ka funksionuar siç duhet dhe ne si anëtarë duhet të ndjejmë më shumë prezencën reale të Rrjetit'.*

N.J. përfaqësuese e 'Qendra Epoka e Re' shpjegoi: *"Ne u bëmë pjesë e Rrjetit që në fillimet e krijimit të ALF-së në Shqipëri, duke e parë atë si një rrjet potencial që do të na lejonte të rritemi, të shkëmbejmë praktika dhe përvoja të mira, më shumë, që do të na ofrontë më shumë mundësi bashkëpunimi dhe financimi etj. Por, mjerisht, për shumë arsye për të cilat ne nuk jemi në dijeni, Rrjeti pushoi së qeni aktiv për shumë vite derisa morëm një telefonatë nga DiR i ri, e cila na zgjoi shpresën se Rrjeti do të ringjallet'.*

Me sa duket ata kanë të njëjtën qasje në lidhje me pjesëmarrjen në Rrjetin Shqiptar të Fondacionit Anna Lindh, ndonëse duhet bërë më shumë. Ata shprehen se e kanë përjetuar mungesën e prezencës reale të ALF-së në Shqipëri, se *'ALF është e pranishme, por në të njëjtën kohë nuk është'.* Të pyetur për "Çfarë ju shtyu të bëheni anëtar i Rrjetit Shqiptar të ALF-së?", përgjigjet më të zakonshme që përmbledhin këtë pyetje janë:

-*'reputacioni i mirë dhe fakti që mijëra organizata janë pjesë e tij, e bën atë edhe më të besueshëm';*

- *'duke qenë pjesë e një rrjeti të madh siç është ALF-ja, na lejon të zgjerojmë lidhjet tona, na ofron më shumë mundësi partneriteti por edhe më shumë shanse financimi, gjë që është e rëndësishme për ne si OJF'.*

Për ta përmbledhur, motivimi i anëtarëve për të qenë pjesë e ALF-së lidhet me **"më shumë shikueshmëri në nivel ndërkombëtar; 'më shumë mundësi financimi'; 'shkëmbimi i praktikave të mira'; 'zgjerimi i bashkëpunimeve dhe partneriteteve; "ritja e kapaciteteve të punës"** etj.;

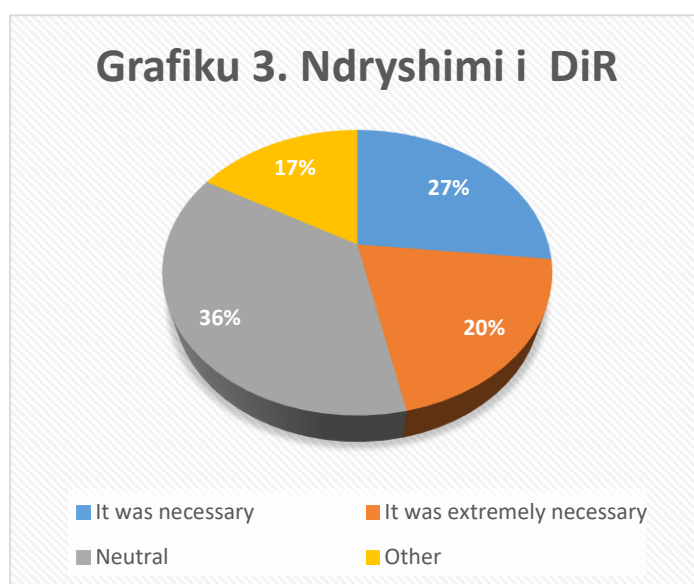
Të pyetur nëse pritshmëritë e tyre kishin ndryshuar pasi u bënë anëtarë, 70% e tyre u përgjigjën "Jo" dhe 30% e u shprehën se kishin ndryshuar pritshmëritë e tyre. Në lidhje me këtë, të dhënat e hulumtimit identifikuan një lidhje midis viteve të anëtarësimit dhe ndryshimit të pritshmërive të tyre pasi u bënë pjesë e Rrjetit. Kështu, anëtarët me mbi 10 vjet në Rrjet nuk i kishin ndryshuar pritshmëritë e tyre, gjë që shpjegon edhe pse ata mbeten ende në Rrjet. Edhe pse gjatë intervistës me dy anëtarë të ndryshëm, pritshmëritë e tyre kishin rënë ndër vite, por ata mbeten pjesë e Rrjetit për shkak të reputacionit të mirë që ka ALF-ja dhe sepse shpresojnë të kenë mundësi financimi apo bashkëpunimi në të ardhmen.

Studimi u përpoq të shikonte më nga afër pikëpamjet e anëtarëve pritshmëritë e të cilëve kishin ndryshuar, në mënyrë që të kuptonin më mirë natyrën e këtij ndryshimi. Atyre iu kërkua të shtjellonin se si kishin ndryshuar pritshmëritë e tyre dhe një pjesë prej tyre u shprehën se kishin ndryshuar pritshmëritë e tyre, por në drejtim të përforsimit të besimeve të tyre në anëtarësimin në Rrjet.

Disa nga anëtarët thanë se ky ndryshim pozitiv në pritshmëritë e tyre dhe vendimi i tyre për të qëndruar pjesë e Rrjetit erdhi për shkak të 'rigjallërimit të Rrjetit' në dy vitet e fundit pasi ata kishin qenë dëshmitarë të një 'rrjeti të përgjumur' për disa vite.

N.J nga 'Qendra Epoka e Re' shtoi se *'Edhe këmbëngulja për të na angazhuar si 'Epoka e Re' në këtë hulumtim për të ndarë mendimet dhe pikëpamjet tona është një shenjë e mirë që Rrjeti do të fillojë të lëvizë nga statusi i tij joaktiv. Dhe nëse jeni përballur me indiferencën e anëtarëve të tjerë për të marrë pjesë në ndonjë aktivitet apo në këtë hulumtim konkret, kjo është edhe sepse besimi i tyre në Rrjet është zhdukur. Por siç thashë, edhe këta hapa të vegjël do t'i inkurajojnë ata të përfshihen'.*

Hulumtimi u përpoq të lidhte këtë reagim edhe me punën dhe kontributin e DiR në koordinimin e Rrjetit Kombëtar. Të pyetur nëse e konsiderojnë të rëndësishëm dhe relevant ndryshimin e DiR-it të Rrjetit Shqiptar, anëtarët shprehen si vijon.

Të dhënat tregojnë se ky ndryshim ka qenë pozitiv, i mirëpritur dhe pritshmëritë nga anëtarët janë që të gjenerojë një bashkëpunim më të mirë, të inkurajojë pjesëmarrjen aktive të anëtarëve dhe të zgjojë rrjetin pas një periudhe "statusi joaktiv".

Nuk duhet lënë pa përmendur se, pavarësisht nëse pritshmëritë e tyre për të qenë anëtarë të ALF-së kanë ndryshuar apo jo ndër vite, të pyetur nëse do të vazhdojnë të jenë pjesë e Rrjetit të ALF-së në Shqipëri, **të gjithë**

të anketuarit janë përgjigjur njëzëri "po". Dhe arsyet për këtë janë sa të ndryshme aq edhe komplekse në të njëjtën kohë:

'Ne besojmë në rritjen e bashkëpunimit dhe partneritetit brenda Rrjetit'; 'Rrjeti do të na ndihmojë të forcojmë kapacitetet tona të punës';

'Sepse presim që Rrjeti të jetë më aktiv dhe të inkurajojë ndërveprimin ndërmjet anëtarëve të tij';

'Fusha jonë e punës përputhet me fushat prioritare të ALF-së dhe gjithashtu, sepse shohim potencialin e Rrjetit veçanërisht në zgjerimin e partneritetit në rajonin Euro-Med

Pas mbledhjes së informacionit në lidhje me pikëpamjet dhe komentet e anëtarëve për Rrjetin ALF, studimi u ndal edhe tek përfitimet e anëtarëve nga Rrjeti.

Gjatë intervistave, anëtarët e shtjelluan këtë pyetje si më poshtë:

Drejtori Ekzekutiv i EB-së i *“Qendra Shqiptare për Studime Orientale”* kur foli për përfitimet u shpreh: *“Ne jemi anëtarë që nga viti 2009 dhe duhet të pranojmë se “përfitimet” kanë qenë të natyrës së ndryshme, por unë do të nënvizoj veçanërisht lidhjet e mira. Kemi njohur shumë njerëz, miq të mirë, ekspertë me të cilët kemi bashkëpunuar dhe kemi bërë punë të mira së bashku. Marrja pjesë në takime të ndryshme të iniciuara nga ALF si Forumet e ALF-së në Barcelonë 2010 dhe Marsejë 2012 dhe në një takim tjetër në Aleksandri 2012. Përveç kësaj, kam qenë folës i ftuar në disa nga takimet e organizuara në Tiranë.”*

Një tjetër anëtar, A.A që përfaqëson *“Partners Albania”*, për të njëjtën çështje vazhdoi: *“Përfitimet tona lidhen kryesisht me shkëmbimin e informacionit dhe njohurive. Do të kishim dashur të kishim mundësinë të realizonim edhe projekte, por thirrjet e hapura nga ALF kanë qenë të kufizuara, si në numër ashtu edhe në tematikë.”*

M.M nga *“Udhëtimi i Lirë”* tha *“Ne kemi qenë pjesë e dy trajnimeve, personalisht jemi ftuar nga DiR aktual për të lehtësuar njërin nga trajnimet për ngritjen e kapaciteteve dhe mbi të gjitha na është dhënë një projekt në vitin 2020 për të cilin jemi shumë mirënjohës për besimin, por edhe shumë krenar për rezultatet e arritura”.*

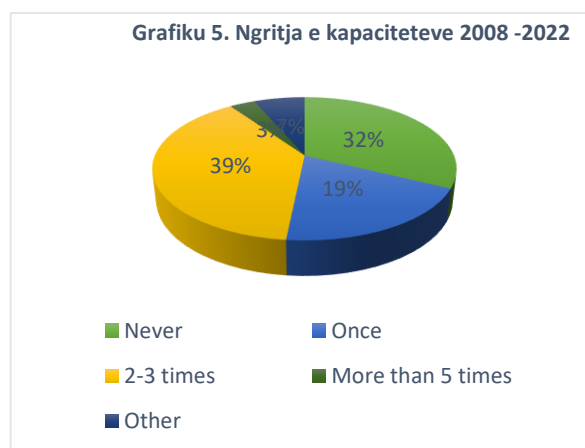
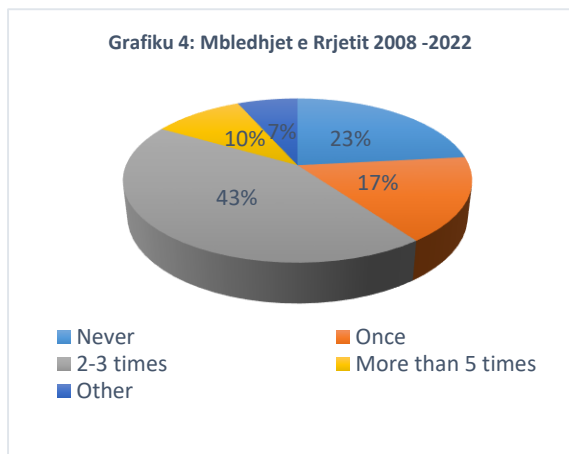
Ndërsa përfitimet kryesore të renditura nga anëtarët në pyetësor janë si më poshtë:

- Shkëmbimi i përvojave dhe praktikave të mira me anëtarët e tjerë;
- Pjesëmarrja në TC ose konferenca online, ToT;
- Partneritete me anëtarë të tjerë të ALF-së;
- Informacion mbi ICD dhe akses në informacionin përkatës për tendencat brenda Rrjetit ALF dhe më gjerë;
- Më shumë dukshmëri;
- Nuk ka përfitime të tjera përveç shkëmbimit të informacionit.

Anëtarëve pjesëmarrës në hulumtim, në një seksion të veçantë iu kërkua të shtjellojnë angazhimin dhe kontributin e tyre në Rrjet.

Lidhur me pjesëmarrjen në aktivitetet e organizuara nga HoN, ne i pyetëm ata "Nga 2008 deri në 2022 në sa takime të anëtarëve keni marrë pjesë?" dhe "Nga 2008 deri në 2022 në sa aktivitete për ngritjen e kapaciteteve keni marrë pjesë?"

Përgjigjet ishin përkatësisht siç tregohen në grafikët e mëposhtëm. Shumica (43%) kishin marrë pjesë në 2-3 takime të rrjetit, ndjekur nga 23% që nuk kishin marrë pjesë dhe 16% që kanë marrë pjesë 1 herë dhe 10% më shumë se 5 herë. Përqindja "asnjëherë nuk mora pjesë në një takim rrjeti" korrespondon me anëtarët e rinj që u shtuan midis shkurtit 2021 dhe shkurtit 2022.

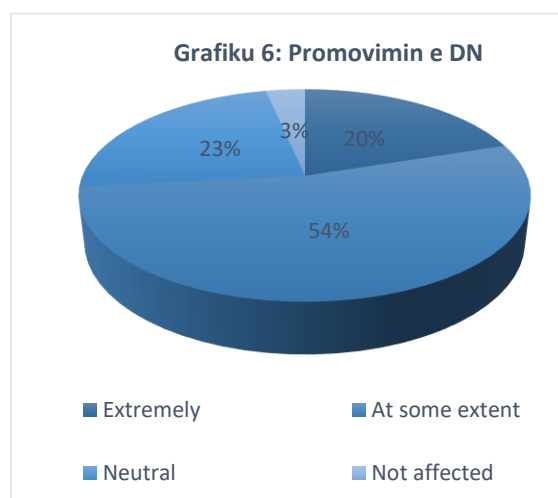
Ndërsa sa i përket aktiviteteve të ngritjes së kapaciteteve në të cilat kanë marrë pjesë, 39% e të anketuarve kanë marrë pjesë në 2-3 aktivitete për ngritjen e kapaciteteve, 32% kurrë, 19% dhe pjesa tjetër më shumë se 5 herë. Për anëtarët e rinj është e rëndësishme të shtohet se nuk kishte aktivitete që po zhvillohej prandaj kjo pyetje nuk ishte e zbatueshme për ta.

4.3 ALF dhe nxitja e dialogut ndërkulturor në Shqipëri

Një pjesë integrale e këtij kërkimi është eksplorimi i dialogut ndërkulturor në Shqipëri gjatë gjithë viteve që Rrjeti ALF ka qenë i pranishëm.

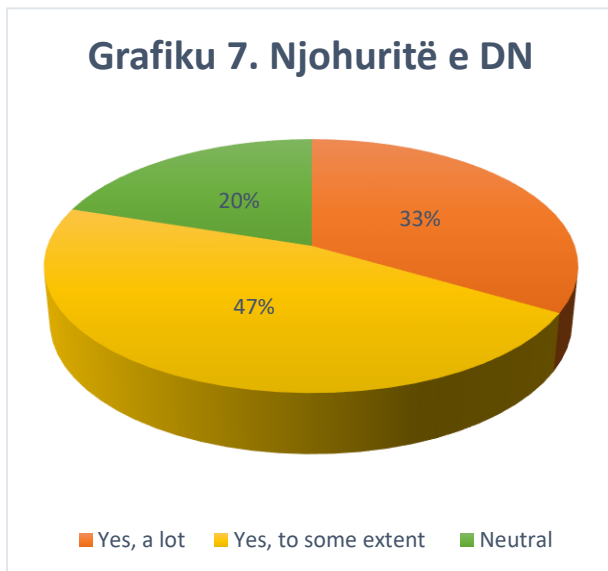
Nëpërmjet pyetësorit dhe intervistave të thelluara është tentuar të krijohet një pasqyrë e qartë e tendencave kryesore të DN brenda shoqërisë në kontekstin shqiptar.

Kur identifikohen fushat prioritare të punës së anëtarëve pjesëmarrës në këtë anketë, shihet se (100%) eksplorojnë fushën e DN/EQN, dialogun ndërfetar dhe kulturat euro-medike. Pas këtij hartëzimi, ne u përpoqëm të kontekstualizojmë opinionet e të anketuarve duke pyetur konkretisht nëse ata besojnë se Rrjeti ALF ka ndikuar në promovimin e DN në Shqipëri.

20% e anëtarëve të përfshirë në sondazh janë shprehur se Rrjeti i ALF-së ka ndikuar shumë, ndërsa 47% mendojnë se ka ndikuar disi.

Shumë prej tyre besojnë se kjo vjen për faktin se ICD është ndër temat kryesore të fokusit të ALF-s dhe si rrjedhim bën që njerëzit të ndërjegjësohen më shumë për të edhe nëse nuk kishin dëgjuar ndonjëherë.

Lidhur me pyetjen e mësipërme, të anketuarit janë pyetur nëse përfshirja e tyre në Rrjetin ALF ka ndikuar në angazhimin e tyre në projekte apo iniciativa apo edhe thjesht për të mësuar më shumë rreth DN. Pyetjes “A keni rritur njohuritë tuaja mbi DN pasi jeni bërë pjesë e Rrjetit ALF”, 33% janë shprehur se kanë rritur shumë njohuritë e tyre, 47% kanë rritur njohuritë e tyre deri diku, ndërsa 20% janë përgjigjur se njohuritë nuk kanë ndryshuar ose ndikuar.

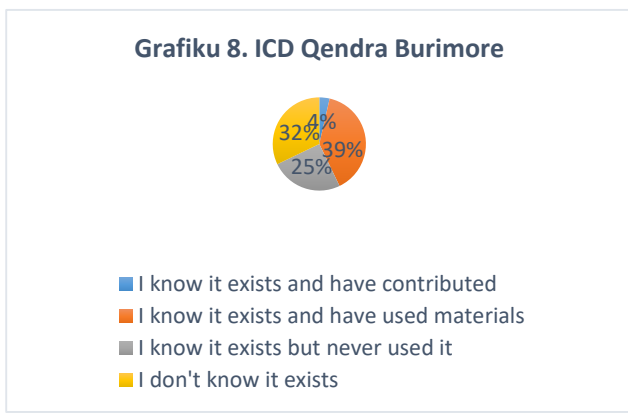
Gjatë intervistës, M.D, themeluesja e “Iniciativa Sociale dhe Kulturore: Psikologjia e Mirë” tha: *“Të bëhesha pjesë e Rrjetit ALF dhe më pas të mësoja për fushat e punës së ALF-së, më bëri të shkoja dhe të kërkoja më shumë për DN. Pra, më ka bërë të kuptoj më tepër mbi këtë temë. Në organizatën tonë jemi të fokusuar shumë te arti dhe kultura, por tani me ndikimin pozitiv të ALF-së, po mendoj të përfshij DN-në në aktivitetet apo projektet e ardhshme. Dhe besoj se duhet këtu në Shqipëri”.*

Një tjetër anëtare M. M, themeluese e “Udhëtim i Lirë”, u shpreh se *“Pasi u bëmë anëtare e ALF-së patëm mundësinë të merrnim pjesë në një trajnim ku fituam më shumë njohuri, të cilat na ndihmuan të gjeneronim ide të reja për projekte ose t'i integrojmë ato tek projektet ekzistuese”.*

Përfaqësuesi i EK i “EDYN” theksoi se: *“Vizioni i organizatës sonë është i përqendruar në dialogun politik, por më duhet të them se tani ne mendojmë seriozisht të zgjerojmë punën tonë në dialogun (ndër)kulturore pasi ne e shohim Rrjetin si një burim vlerash. informacioni, por edhe si burim i nismave të mira në kuadër të ICD. Ne i jemi bashkuar Rrjetit së fundmi, prandaj nuk kemi kthyer asnjë ide në veprim, por pritshmëritë janë të mëdha”.*

Gjatë hulumtimit kur u panë njohuritë e anëtarëve mbi DN-në, vëmendje iu kushtua edhe qendrës burimore të ALF. Kështu anëtarët u pyetën nëse e kishin përdorur atë për të marrë më shumë njohuri mbi DN.

Të dhënat tregojnë se 39% ishin në dijeni dhe e kishin përdorur për të kërkuar

informacion atje, 25% deklaruan se ishin në dijeni të qendrës, por asnjëherë nuk e përdornin dhe as nuk kontribuan me materiale, dhe 32% nuk kishin njohuri për vetë qendrën dhe vetëm një anëtar kishte kontribuar me dorëzimin e materialeve për DN.

Të pyetur nëse kanë zbatuar ndonjë projekt ku tema kryesore ka qenë DN apo e ndërlidhur me një tematikë tjetër, 60% e tyre janë përgjigjur “Po” dhe 40% “Jo”.

Të dhënat e anketës tregojnë se në të gjitha këto projekte të realizuara, DN është kombinuar me tematika të tjera në kuadër të të njëjtit projekt.

Pjesa e mbetur prej 40% u pyet më tej: “A do të përfshiheshit apo do të zbatonit në një projekt, tema kryesore e të cilit do të ishte DN? Nëse po, pse?”

Të gjithë të anketuarit janë përgjigjur pa mëdyshje ‘Po’ dhe arsyeja për këtë janë si më poshtë:

“Po, unë do të përfshihesha pasi njerëzit, veçanërisht të rinjtë duhet të jenë gjithnjë e më të vetëdijshëm për ICD-në, diversitetin në shoqërinë tonë, në mënyrë që ata të bëhen më gjithëpërfshirës, më të respektueshëm ndaj të tjerëve, pavarësisht nga përkatësia etnike, raca apo komuniteti i tyre”.

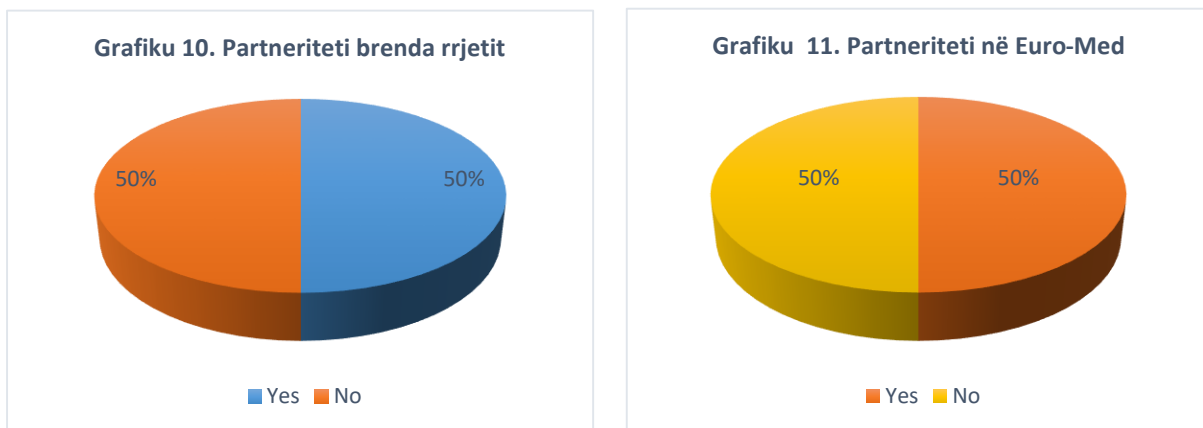
“Organizata jonë do të preferonte të angazhohej në projekte që trajtojnë çështje që lidhen me ICD, në mënyrë që të mund të promovojmë drejtësinë sociale, përfshirjen sociale dhe qëndrueshmërinë sociale”.

Anëtarëve iu kërkua të ndajnë rekomandimet dhe sugjerimet e tyre se si të inkurajohet dhe promovohet Dialogu Ndërkulturor në nivel kombëtar. Disa nga rekomandimet janë:

- Shkëmbimi i informacionit të shpejtë dhe tërheqës për DN, i cili është lehtësisht i aksesueshëm nga të gjithë;
- Organizimi i sesioneve informuese me të rinj, përfaqësues nga komunitetet e marginalizuara, aktorë të sektorit të shoqërisë civile etj;
- Përgatitja dhe shpërndarja e videove ndërgjegjësuese ku ndahen informacione për DN;
- Ofrimi i mbështetjes financiare për iniciativat që synojnë promovimin e DN-në të cilat në të njëjtën kohë angazhojnë aktorë të ndryshëm dhe palë të interesuara. Kjo do të inkurajojë më shumë pranim dhe tolerancë mes njerëzve me prejardhje të ndryshme;
- Ofrimi i më shumë mundësive të trajnimit për edukatorët a.k.a ToT për të rritur kapacitetet dhe kompetencat e tyre për të ofruar aktivitete dhe seminare për përfituesit e tyre të punës, p.sh. të rinjtë;
- Ofrimi i mundësive për të mësuar dhe praktikuar në mënyrë aktive DN-ë në institucione arsimore si shkolla, në mënyrë që të rinjtë/nxënësit të ndërgjegjësohen më shumë dhe të brendësojnë vlerat e DN-së.

4.4 ALF si katalizator për bashkëpunimin në nivelin Euro Med

Siç u përmend në seksionin “Kufizimet e Kërkimit”, 50% e anëtarëve nuk kanë pasur asnjë bashkëpunim me anëtarët e tjerë në nivel kombëtar dhe 50% nuk kanë pasur bashkëpunim apo partneritet në nivelin Euro-Med. Anëtarët këtu janë të ndarë në gjysmë, ku ata që përfitojnë nga partneritetet janë më të moshuarit në rrjet dhe ata që janë krijuar kohët e fundit ende duhet të zgjerojnë partneritetet e tyre. Rrjeti është një mjet shumë i dobishëm në këtë drejtim, si për partneritetet kombëtare ashtu edhe për ato euro-mesdhetare.

Në pyetësor, pyetjes “A ju ka ndihmuar anëtarësimi në ALF për të krijuar partneritete me OJF-të që janë pjesë e 41 Rrjeteve?” nga 30 të anketuar, vetëm 14 prej tyre janë përgjigjur po, ndërsa pjesa tjetër nuk kanë bashkëpunuar me asnjë organizatë tjetër brenda 41 Rrjeteve të tjera ALF.

Pas marrjes së këtyre rezultateve nga pyetësorët, u përpoqëm të kuptonim më mirë këtë matricë gjatë intervistave të thelluara me 10 prej anëtarëve.

Kështu, midis 10 intervistave të thelluara me anëtarët, vetëm njëri prej tyre kishte përvojë bashkëpunimi me anëtarë të tjerë nga 41 Rrjetet e tjera të ALF-së. Ky bashkëpunim kishte ndodhur në kuadër të një projekti të financuar nga ALF ku në rolin e drejtuesit të projektit ishte anëtari i Rrjetit Shqiptar ‘Udhëtim i Lirë’. **E pyetur për të elaboruar më shumë rreth kësaj eksperience, përfaqësuesja e 'Udhëtimit të Lirë' MM më tej shtoi se "për këtë projekt "Invisible forewomen", kam pasur një bashkëpunim shumë të qetë dhe të frytshëm me anëtarët e ALF-së nga Sllovenia, Jordania, Egjipti dhe Turqia dhe do të punonim përsëri me ta pasi patëm rezultate të shkëlqyera, përtej objektivave dhe pritshmërive fillestare të përcaktuara dhe ne jemi shumë të kënaqur për këtë'.**

Pavarësisht se anëtarët e Rrjetit Shqiptar, nuk kishin pasur asnjë bashkëpunim me anëtarët e 41 Rrjeteve të tjera, ata e konsiderojnë ALF-në si një katalizator për promovimin e një partneriteti të mirë në nivel Euro-Med. Për të promovuar dhe inkurajuar më shumë këtë të fundit, të intervistuarit sugjerojnë si më poshtë:

E. N, themeluese e “Qendra Shqiptare për Zhvillimin e Familjes” u shpreh se: **“ALF-ja duhet të inicojë më shumë aktivitete me synim nxitjen e bashkëpunimit në nivel Euro-Med si:**

- vizita studimore; seminare; seminare që trajtojnë çështjet e përbashkëta euro-mesdhetare, takime vjetore me anëtarët; aktivitetet e ndërtimit të partneritetit” dhe si një praktikë e mirë e ALF-së për nxitjen e partneritetit në nivel Euro-Med, ajo e konsideron “dhënien e prioritetit të organizatave anëtare që punojnë për promovimin e DN-së, diversitetit dhe respektit të ndërsjellë midis shoqërive euro-medike”.

E të njëjtit mendim është edhe S.Z nga “Rrjeti i Profesionistëve të Rinj” kur shprehet se: “ALF-ja duhet të organizojë më shumë tryeza apo takime duke ftuar anëtarë nga të gjitha rrjetet, që anëtarët të njihen dhe të krijojnë partneritete të reja”.

V. Përfundime dhe rekomandime

Në mënyrë të pamohueshme, kërkimi dhe hapat kryesorë të tij na kanë mundësuar të dhëna dhe reflektime të dobishme që do të kontribuojnë në bërjen e Rrjetit Kombëtar Shqiptar më të gjallë dhe aktiv, si edhe për të punuar për forcimin dhe ndarjen e vlerave që promovon Fondacioni Anna Lindh. **Një konkluzion i spikatur i këtij studimi kërkimor që duhet përcjellë është se duhet të ketë një kontribut të të gjitha palëve të përfshira: anëtarëve, DiR, institucioneve qeveritare dhe donatorëve për ta mbajtur Rrjetin gjallë dhe aktiv. Duhet kuptuar se të gjitha këto palë bashkëjetojnë në një marrëdhënie simbiotike ku ato plotësojnë njëra-tjetrën në mënyrë që Rrjeti të funksionojë në tërësi.**

Ky rishikim bazohet në 30 pyetësorë dhe 12 intervista të thelluara me ish- DiR, përfaqësues të Ministrisë së Evropës dhe Punëve të Jashtme dhe anëtarë të Rrjetit Shqiptar të Fondacionit Anna Lindh mbi: ndikimin që ka pasur anëtarësimi në Rrjet tek anëtarët dhe në përgjithësi për nxitjen e dialogut ndërkulturor në Shqipëri; mbështetja e anëtarëve për të forcuar kapacitetet e tyre; nxitja, forcimi dhe zgjerimi i bashkëpunimit në nivel kombëtar dhe euro-med.

Të anketuarit kanë dhënë njohuri dhe sugjerime të dobishme për shtyllat e lartpërmendura.

Rishikimi ka identifikuar sa vijon:

- **Fondacioni ALF është një organizatë ndërqeveritare dhe Rrjeti i Rrjeteve të shoqërisë civile dhe si pjesë e saj qeveria e shtetit shqiptar, nëpërmjet Ministrisë për Evropën dhe Punët e Jashtme, ka një sërë detyrimesh që duhet të përmbushë, përfshirë këtu pagesën e tarifës vjetore, pjesëmarrjen në takimet e Bordit të Guvernatorëve, angazhimin e një pike kontakti që të mbajë komunikimin me rrjetin dhe të përfaqësojë insitutionin qeveritar në takimet rajonale.**
- **ALF-ja duhet të promovohet më shumë në Shqipëri dhe të përfaqësohet më shumë gjeografikisht në 12 qarqet e tjera, krahas Tiranës, Durrësit dhe Elbasanit.** Disa nga qartet janë të mbi përfaqësuar dhe disa të nënperfaqësuar. Të arrihen të gjitha qarqet njësoj mund të ndikonte në rritjen e kapaciteteve të anëtarëve dhe në pasurimin e njohurive mbi DN në popullatë.
- Duhet të nxiten dhe inkurajohen më shumë iniciativa që nxisin dhe nxisin partneritetin në nivel Euro-Med. Anëtarët mendojnë se nuk patën mundësinë të njihen me anëtarët e tjerë të rrjeteve 41. Ata sugjerojnë që edhe disa takime të partnerëve, tryeza të rrumbullakëta ose

takime të sesioneve informative duhet të kryhen herë pas here që organizatat të takohen dhe potencialisht të krijojnë partneritete.

- Në kontekstin shqiptar nevojitet më shumë ndërgjegjësim për dialogun ndërkulturor por deri më sot mungon prezenca e programeve, projekteve, aktiviteteve për DN. Së pari, organizatat nuk kanë zbatuar aktivitete apo projekte që adresojnë DN, gjë që përkthehet edhe në më pak ndërgjegjësim në publik.
- Duhet të bëhen më shumë investime për rigjallërimin e Rrjetit për sa i përket mundësive të financimit, gjë që do të rrisë përfundimisht kapacitetet e tyre të punës për programet e ALF-së dhe fushat kryesore tematike.

Në përgjithësi, hulumtimi nënvizon se shumica e anëtarëve të anketuar vazhdojnë të besojnë në rëndësinë e forcimit të Rrjetit të Fondacionit Anna Lindh në Shqipëri, pasi ai gjeneron shumë mundësi të reja, rrit bashkëpunimin e mirë dhe promovon më tej dialogun në të gjithë Mesdheun.

VI. Referenca

Measuring Intercultural Dialogue -A Conceptual and Technical Framework, published in 2020 by the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO), 7,place de Fontenoy, 75352 Paris 07 SP, France and the Institute for Economics and Peace, 205 Pacific Highway, St Leonards, Sydney, 2065 NSW, Australia

<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000373442.locale=en>

Stokke, Christian, and Lena Lybæk. "Combining Intercultural Dialogue and Critical Multiculturalism." *Ethnicities*, vol. 18, no. 1, [Sage Publications, Inc., Sage Publications, Ltd.], 2018, pp. 70–85, <https://www.jstor.org/stable/26413998>.

Anna Lindh Review 2005-2011 and the *Anna Lindh Foundation 15-Year Review 2005-2020*.

The Anna Lindh Education Handbook Intercultural Citizenship in the Euro Mediterranean Region. Available here: E-Books –EUROMEDUC

National Network Internal Rules (2020)

https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2016-0005_EN.html

https://www.coe.int/t/dg4/intercultural/concept_EN.asp#P12_1420

https://www.coe.int/t/dg4/intercultural/concept_EN.asp#P12_1420

https://www.coe.int/t/dg4/intercultural/whitepaper_EN.asp#TopOfPage

https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2016-0005_EN.html

https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2016-0005_EN.html

https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2016-0005_EN.html

<https://organicstrategies.de/en/culture-of-dialogue/>

https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2016-0005_EN.html

<https://www.culturalpolicies.net/>

<https://ufmsecretariat.org/25bcnprocess/>

<https://childhub.org/en/child-protection-online-library/anna-lindh-education-handbook-intercultural-citizenship-euro>

VII. Shtojca

7.1 Pyetësor për anëtarët e Rrjetit

Të dhëna të përgjithshme

1. Personi përgjegjës për plotësimin e pyetësorit
2. Organizata që përfaqëson
3. Numër celulari
4. Në cilin vit është bërë pjesë e Rrjetit ALF Organizata juaj?
5. Fondacioni Anna Lindh ka një sërë fushash prioritare ku përqendron veprimtarinë e tij. Në cilat prej këtyre fushave e ushtron veprimtarinë organizata juaj? (Zgjidh të gjitha opsionet që aplikohen).
 - a) Dialogu ndërfaqësor
 - b) Emigrantët, refugjatët dhe marrëdhëniet komunitare
 - c) Aktivizmi i shoqërisë civile për promovimin e diversitetit
 - d) Kulturat në zonën Mesdhetare
 - e) Edukimi Qytetar Ndërkulturor
 - f) Promovimi i Objektivave të Zhvillimit të Qendrueshëm dhe Dialogut Ndërkulturor
 - g) Arti dhe cultura
 - h) Lëvizshmëria dhe punësimi i të rinjve
 - i) Të drejtat e grave dhe stereotipet gjinore
6. Çfarë statusi ligjor ka organizata juaj?
 - a) OJQ/OJF/Qendër (kombëtare)
 - b) OJQ/OJF/Qendër (vendore)
 - c) Institucion Publik
 - d) Fondacion
 - e) Degë e organizate ndërkombëtare
7. Prej sa kohësh është aktive organizata/institucioni juaj?
 - a) Më pak se 1 vit
 - b) 1-3 vite
 - c) 3-5 vite
 - d) 5 – 10 vite
 - e) Më shumë se 10 vite

8. Në cilat qarqe kanë qenë të përqëndruara aktivitetet e organizatës/institucionit tuaj? (Zgjidh të gjitha opsionet që aplikohen).

- a) Berat
- b) Dibër
- c) Durrës
- d) Elbasan
- e) Fier
- f) Gjirokastër
- h) Korçë
- i) Kukës
- j) Shkodër
- k) Lezhë
- l) Tiranë
- m) Vlorë

Promovimi i Dialogut Ndërkulturor në Shqipëri

9. Çfarë sipas mendimit tuaj, sa ka ndikuar Rrjeti ALF në promovimin e Dialogut Ndërkulturor në Shqipëri, nga 2008 – 2022?

- a) Jashtëzakonisht shumë
- b) Ka ndikuar disi
- c) Asnjëanës
- d) Nuk ka ndikuar
- e) Nuk ka ndikuar aspak

10. A keni pasur mundësi të shtoni njohuritë mbi dialogun ndërkulturor pas përfshirjes në Rrjet?

- a) Po, shumë
- b) Po, disi
- c) Asnjëanës
- d) Pak
- e) Aspak

11. A keni zbatuar ndonjë program ose projekt, që adreson dhe kontribuon në fushën e dialogut ndërkulturor?

- a) Po
- b) Jo

12. Nëse “po”, shpjegoni shkurtimisht programin/projektin (përmbledhje)

13. Nëse “jo”, a do të përfshiheshit në një projekt që trajton një temë të tillë? Përse?

14. Çfarë mund të bëjë Rrjeti për të promovuar dialogun ndërkulturor? Listoni idetë dhe sugjerimet tuaja.

15. ALF ka Qendër Burimore për Dialogun Ndërkulturor, ku gjenden materiale edukative (<https://www.annalindhfoundation.org/intercultural-dialogue-hub>). Cila nga opsionet më

poshtë përshkruan më së miri situatën tuaj në raport me të?

- a) Jam në dijeni që ekziston dhe kam kontribuar me materiale
- b) Jam në dijeni që ekziston dhe kam përdorur materialet që kam gjetur aty
- c) Jam në dijeni që ekziston, por nuk e kam përdorur ndonjëherë
- d) Nuk jam në dijeni që ekziston

Mbështetja dhe fuqizimi i kapaciteteve të anëtarëve të Rrjetit

16. Cilat kanë qenë pritshmëritë tuaja kur vendosët t'i bashkoheshit Rrjetit ALF?

- a) Më shumë mundësi për fonde
- b) Për të zgjeruar parteritetin
- c) Për vizibilitet ndërkombëtar
- d) Për shkëmbim praktikash
- e) Për trajnime dhe ngritje kapacitetesh
- f) Tjetër, përshkruani çfarë

17. A kanë ndryshuar pritshmëritë tuaja pasi u bëtë pjesë e rrjetit?

- a) Po
- b) Jo

18. Çfarë përfitimesh keni pasur si anëtarë të Rrjetit? Përmendini shkurtimisht

19. Nga 2008 – 2022 në sa mbledhje Rrjeti keni marrë pjesë?

- a) Asnjëherë
- b) Një herë
- c) 2-3 herë
- d) Mbi 5 herë

20. Nga 2008 – 2022 në sa trajnime për ngritje kapacitetesh keni marrë pjesë?

- a) Asnjëherë
- b) Një herë
- c) 2-3 herë
- d) Mbi 5 herë

21. Që nga fillimet e Rrjetit ALF në 2008 dhe deri më sot, Rrjeti Shqiptar ka pasur të emëruar vetëm dy Drejtues Rrjeti. Qendra AFAC (The Albanian Forum for the Alliance of Civilization) dhe Instituti Shqiptar i Medias. Çsi e interpretoni këtë ndryshim për vazhdimësinë e Rrjetit?

- a) Ishte jashtëzakonisht i nevojshëm
- b) Ishte i nevojshëm
- c) Asnjëanës
- d) Nuk ishte i nevojshëm
- e) Nuk ishte aspak i nevojshëm

22. Si do ta vlerësonit nivelin e angazhimit tuaj në Rrjet?

- a) Jemi angazhuar jashtëzakonisht shumë
- b) Jemi angazhuar

- c) Asnjëanës
- d) Nuk jemi angazhuar
- e) Nuk jemi angazhuar aspak

23. Si do ta vlerësonit nivelin e përfitimit nga anëtarësia në Rrjet (përfshirë trajnimet, parteritetet, informacionet që merrni, mundësitë për projekte, etj.)?

- a) Kam përfituar jashtëzakonisht shumë
- b) Kam përfituar
- c) Asnjëanës
- d) Nuk kam përfituar
- e) Nuk kam përfituar aspak

24. A do të vazhdoni të jeni pjesë e Rrjetit?

- a) Po
- b) Jo

25. Në varësi të përgjigjes më sipër, për çfarë motivacioni nuk do të vazhdoni / do të vazhdoni të jeni pjesë e rrjetit?

Fuqizimi dhe zgjerimi i partneriteteve kombëtare dhe Euro – Mesdhetare

26. A keni njohuri mbi anëtarët e tjerë të Rrjetit?

- a) Po, e di cilët janë
- b) Jo, nuk e di cilët janë

27. A ju ka ndihmuar anëtarësia në Rrjet për të krijuar partneritet me organizatat vendase që janë pjesë e rrjetit?

- a) Po
- b) Jo

28. A ju ka ndihmuar anëtarësia në Rrjet për të krijuar partneritet me organizatat që janë pjesë e një prej 41- Rrjeteve të tjera ALF?

- a) Po
- b) Jo

29. A keni zhvilluar/organizuar ndonjë aktivitet/projekt nën financimin e ALF-së? (Qoftë si drejtues, qoftë si partnerë).

- a) Po
- b) Jo

30. Nëse po, çfarë lloj aktiviteti/tesh ka/në qenë?

- a) Aktivitete Kulturore
- b) Konferencë/Seminar
- c) Fushatë ndërgjegjësuere
- d) Film/ Teatër etj
- e) Debate Rinore
- f) Tjetër, përshkruani çfarë

31. ALF ka zhvilluar Strategjinë 10-vjeçare “Të punojmë së bashku drejt 2025”(https://ëëë.annalindhfoundation.org/corporate-plan?fbclid=IëAR3dFG8lsm_ëXC_PUmRpkVcGZ9NR-zVb-2G7yhXEUMylTvolfML6A14ft70). A përputhet me prioritetet/përparësitë e organizatës tuaj? Nëse po, në cilat aspekte? Nëse jo, përse? Sqaroni.

32. Si anëtarë të ALF-së, në cilën nga fushat e mëposhtme prisni mbështetje/fonde për realizimin e projekteve tuaja?

- a) Demokracia dhe të Drejtat e Njeriut
- b) Edukimi, Trajnimet dhe Kërkimet
- c) Diskriminimi me bazë gjinore dhe raciale
- d) Bashkëpunimi Shoqëror, Ekonomik dhe Kulturor
- e) Edukimi Ndërkulturor Qytetar
- f) Dialogu Ndërkulturor
- g) Tjetër, përshkruani çfarë

7.2 Intervistat e thelluara

Pyetje të përgjithshme:

1. Në këndveshtrimin tuaj, sa e rëndësishme është prezenca e ALF-së në Shqipëri?
2. ¿Si e konsideroni anëtarësimin e organizatës tuaj në Rrjetin ALF? (P.sh. në aspektin strategjik, të zgjerimit të mundësive, zgjerimit të bashkëpunimit, ngritjes së kapaciteteve etj.).
3. Çfarë keni “përfituar” nga rrjeti që nga momenti i anëtarësimit?
4. ¿Me çfarë keni kontribuar në rrjet që nga momenti i anëtarësimit?

Pyetje mbi Drejtuesin e Rrjetit (DiR):

1. ¿Si mendoni se po i permbush DiR aktual detyrimet dhe përgjegjësitë për koordinimin e Rrjetit? Bazuar tek Rregullorja e Brendshme e Rrjetit, që është hartuar dhe dakordësuar me kontributin e anëtarëve në vitin 2020 - 2021.
2. Sa e rëndësishme është qasja që ndjek DiR në menaxhimin e rrjetit? (Psh një drejtues proaktiv, nxit aktivizimin e rrjetit, dinamizmin, etj.)
3. Çfarë do të konsideroni praktika të mira në marrëdhënien mes DiR dhe anëtarëve?
4. Çfarë sugjerimesh keni për të përmirësuar bashkëpunimin mes dy palëve?

Pyetje mbi anëtarët:

1. Çfarë mendoni se i shtyn anëtarët të jenë të përfshirë aktivisht në Rrjet? Nisur nga rasti juaj si anëtar.
2. ¿Si kanë ndryshuar pritshmëritë tuaja mbi anëtarësimin në Rrjet, që nga momenti i anëtarësimit deri më tani?

3. ÇSi mund të nxitet niveli i përfshirjes dhe aktivizimit të anëtarëve në Rrjet?
4. Nëse do të ju kërkoja të ndani një shembull të mirë bashkëpunimi mes anëtarëve të Rrjetit, cili do të ishte?

Pyetje mbi ICD:

1. Si ju ka ndihmuar anëtarësimi në rrjet për të shtuar njohuritë mbi ICD? *Psh, përmes trajnimeve? Publikime të ndryshme të ALFsë rreth ICD? Përfshirjes konkrete në projekte të përqëndruara në ICD?*
2. Çfarë ndikimi ka pasur tek puna juaj zgjerimi njohurive mbi ICD? *Psh- Në kuptimin e rishikimit e fushave të veprimtarisë së organizatës tuaj? Ne aplikimin për projekte në këto fusha, Organizimi i më shumë aktiviteteve/ tryeza të rrumbullakëta, takime/ sesione informuese mbi ICD.*
3. Sa e është e rëndësishme njohuria mbi ICD në një kontekst si ai shqiptar?

Pyetje mbi qendrën burimore të ALF për ICD:

1. Për çfarë e keni përdorur qendrën burimore të ALF mbi ICD-në?
2. Çfarë materialesh keni përdorur (për ata që e kanë përdorur)? ÇSi do të i vlerësonit materialet e disponueshme atje? (Të dobishëm, me cilësi, etj.).

Pyetje mbi partneritetin Euro-Med

Një nga motivacionet për të vazhduar qënë pjesë e rrjetit është dhe pritshmëritë për të krijuar më shumë partneritete në nivel kombëtar e ndërkombëtar,

1. Si mendoni që Rrjeti mund t'ju ofrojë më shumë mundësi në njohjen e anëtarëve të tjerë të rrjetit kombëtar? Po të anëtarëve të 41 rrjeteve të tjera?
2. ALF nxjerr thirrje për projekt-propozime në kuadër të programeve që zbaton. Një pjesë e thirrjeve janë të dedikuara për anëtarët e rrjetit (jo HoN). Sa të interesuar keni qënë për këto thirrje? Në cilat keni aplikuar? Përse po? Përse jo?
3. Me cilët organizata keni bashkëpunuar si rrjedhojë e anëtarësimit në Rrjet? Si ka qene bashkëpunimi? A do të donit të bashkëpunonit sërish? Përse po? Përse jo?
4. Çfarë konsideroni praktika të mira të ALF për nxitjen e bashkëpunimit Euro-Med.

7.3 Lista e anëtarëve që morën pjesë në intervistat e thelluara:

- Ms. Admira Jorgji – Ministry of Europe and Foreign Affairs
- Ms. Besnik Mustafaj – Former HoN- AFALC/Former Advisory Council Members
- Sara Zekaj - Rrjeti i profesionistëve të Rinj / Young Professional Network

- Miranda Mansaku – Udhëtim i Lirë / Liberi di Viaggiare
- Eranda Ndrejoni - Qendra Shqiptare për Zhvillimin e Familjes
- Arjola Agolli - Partnerët Shqiptarë për Ndryshim dhe Zhvillim / Partners Albania for Change and Development
- Ermal Bega - Qendra Shqiptare për Studime Orientale / Albanian Center for Oriental Studies
- Lubjana Malaj- Qendra Progres dhe Zhvillim / Center for Progress and Development
- Nevila Jahaj- Qendra Epoka e Re
- Armela Pengilli - ACT for SOCIETY Center
- Meri Dishnica - Social and Cultural Initiative 'The Good Psychology'
- Enrik Keco – EDYN

7.3 Lista e anëtarëve që morën pjesë në pyetësor

- Marilo Meta - Leadership Development Association Albania
- Armela Pengili - ACT for SOCIETY Center
- Drita Avdyli -Instituti Migracionit Zhvillimit dhe Integritimit
- Ermal Bega - Qendra Shqiptare për Studime Orientale (Albanian Center for Oriental Studies)
- Fabjola Ndoj - Hand To Hand Against Nation Apathy - H.A.N.A.
- Eranda Ndrejoni - Qendra Shqiptare për Zhvillimin e Familjes
- Meri Dishnica - Social and Cultural Initiative 'The Good Psychology'
- Lubjana Malaj - Qendra Progres dhe Zhvillim
- Franceska Muço - Rrjeti i Profesionistëve të Rinj
- Eglantina Lula - YMCA në Shqipëri
- Miranda Mansaku - Udhëtim i Lirë - Liberi di Viaggiare
- Mirjam Reçi - Qendra e Zhvillimit të Shoqërisë Civile, Durrës
- Lumjana Cenaj - Eoman center for Development and Culture Albania
- Andi Rabiçaj - Rrjeti i Organizatave Zëri i të Rinjve
- Enrik Keco - EDYN
- Musa Coha - Center for Development of Transferable Skills
- Luis Bekteshi - Qendra Rinore "Perspektiva"
- Nensi Dragoti - Qendra 'Health, Art, Sport, Tourism, Education'
- Marime Gjoka - SCiDEV
- Andi Tepelena - Art Kontakt
- Nirvana Deliu - European Movement Albania
- Arjan Lile - Shoqata Kombëtare "Sfinksi" e Minoritetit Egjiptian të Shqipërisë për Zhvillim dhe Integritim.
- Aida Ciro - Co-PLAN, Instituti për Zhvillimin e Habitatit
- Eldisa Zhebo - Instituti për Ndryshim e Lidërsip në Shqipëri
- Alketa Lamani - Qendra Rinore e Vlores
- Lutjona Lula - ESN Albania
- Nevila Jahaj - Qendra Epoka e Re

